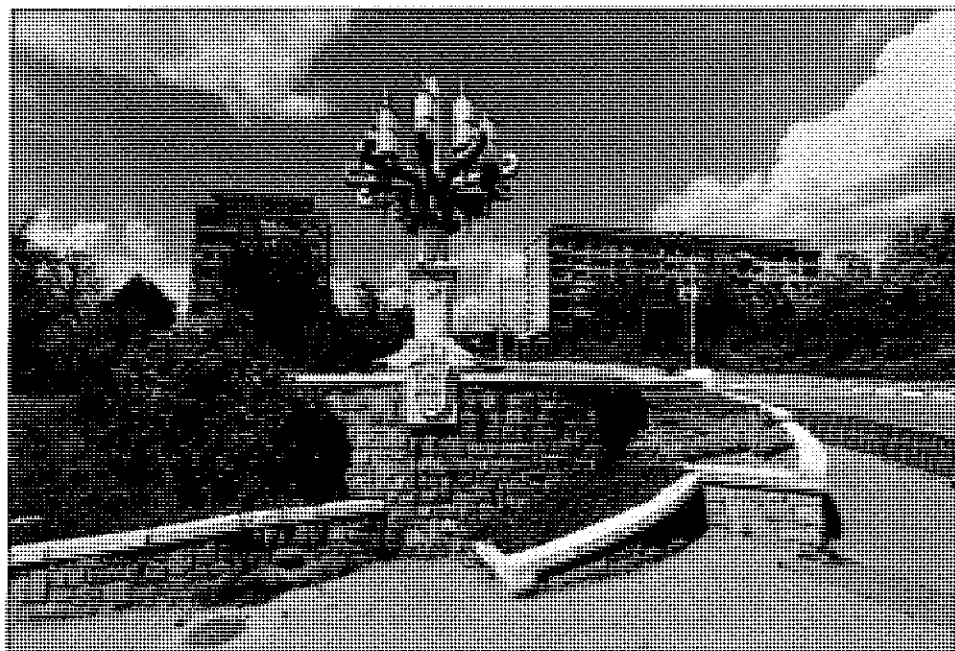

ДОКЛАД

Обследване за енергийна ефективност на улично осветление
в град Габрово

Изготвен от:

ЕНЕКСРЕКТ
КОНСУЛТ

София, бул. Хр. Смирненски 1

Удостоверение № 00025 /24.05.2015 г.

Ноември 2016 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	5
РАЗДЕЛ I - ОПИСАНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УЛИЧНО И ПАРКОВО ОСВЕТЛЕНИЕ	6
1. ОБХВАТ НА ОБСЛЕДВАНЕТО	6
2. СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ НА ИНСТАЛАЦИЯТА ЗА ПАРКОВОТО И УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ	6
2.1. Съществуващи улични и паркови осветители.....	6
2.2. Електрически табла за разпределение на електрическия товар, измерване на електрическата енергия и управление на уличното осветление.....	8
2.3. Кабелна канална тръбна мрежа и въздушна мрежа.....	10
2.4. Стълбове и конзоли	11
РАЗДЕЛ II – АНАЛИЗ НА КОНСУМАЦИЯТА НА ЕНЕРГИЯ И РАЗХОДИТЕ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ПОДДРЪЖКА.....	14
3. ПОТРЕБЕНАТА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ.....	14
3.1. Инсталирана мощност.....	14
3.2. Данни за актуалната продължителност на светене на улично и парково осветление.....	14
3.3. Данни за потребената електрическа енергия текущо състояние	16
3.3.1. Потребена енергия и разходи за енергия общо за периода 2013 -2015 г.....	16
3.3.2. Потребена енергия и разходи за енергия 2013 г.	17
3.3.3. Потребена енергия и разходи за енергия 2014 г.	19
3.3.4. Потребена енергия и разходи за енергия 2015 г.	21
3.3.5. Обобщени и сравнителни резултати на потребената и платена енергия за периода 2013г. -2015 г.	22
4. АНАЛИЗ НА ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕТО.....	23
5. РАЗХОДИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ПОДДРЪЖКА – ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ	24
6. НОРМАЛИЗИРАНО СЪСТОЯНИЕ НА ПАРКОВОТО И УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ	25
6.1. Пътна категоризация на уличната мрежа	25
6.2. Светлотехническа категоризация на уличната мрежа и	25
6.3. Времеви график за включване и изключване на осветлението.....	27
6.4. Инсталирана мощност и потребление на електрическа енергия за улично и парково осветление – нормализирано състояние	28

6.5. Разходи за експлоатация и поддръжка – нормализирано състояние.....	30

РАЗДЕЛ III – ЕНЕРГОСПЕСТЯВАЩИ МЕРКИ 31

7. ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ НА ЕНЕРГОСПЕСТЯВАЩАТА МЯРКА... 31

7.1. Енергоспестяваща мярка	31

7.2. Нормативни светлотехнически изисквания и изчисления	36

7.3. ВАРИАНТИ.....	37

А) ВАРИАНТ 1 - ЦЕЛОНОЩНО ОСВЕТЛЕНИЕ.....	37

Б) ВАРИАНТ 2 - ЦЕЛОНОЩНО-ПОЛУНОЩНО ОСВЕТЛЕНИЕ.....	40

8. ТЕХНИКО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ И СРАВНЕНИЕ НА ДВАТА ВАРИАНТА НА МЯРКАТА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ 44

8.1. Инвестиции и експлоатационни разходи след ЕСМ	44

8.2. Финансови показатели	46

9. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ГОДИШНОТО КОЛИЧЕСТВО СПЕСТЕНИ ЕМИСИИ CO₂ 46

10. МЕРКИ ЗА РЕКОНСТРУКЦИЯ, КОИТО НЕ ВОДЯТ ПРЯКО ДО ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ..... 47

ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 – ОСВЕТИТЕЛИ ТИП „А“ – КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА УЛИЧНАТА МРЕЖА, БРОЙ И МОЩНОСТИ НА ОСВЕТИТЕЛИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 – ОСВЕТИТЕЛИ ТИП „Б“ – КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА УЛИЧНАТА МРЕЖА, БРОЙ И МОЩНОСТИ НА ОСВЕТИТЕЛИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ 3 – ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА МОНТАЖ НА НОВИ ОСВЕТИТЕЛИ В НЕОСВЕТЕНИ УЧАСТЪЦИ

ПРИЛОЖЕНИЕ 4 – КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА УЛИЧНАТА МРЕЖА С ИНФОРМАЦИЯ ЗА ТИПОВЕТЕ ТОЧКИ

ВЪВЕДЕНИЕ

Предмет на настоящото енергийно обследване е системата за улично и парково осветление на гр. Габрово. За изготвянето на доклада е направен обстоен анализ на съществуващата улична осветителна уредба. На база на направеният анализ са определени възможни енергоспестяващи мерки (ЕСМ), чрез които да се намалят, както енергийните, така и финансовите разходи за поддържане нива на осветление съгласно съществуващия стандарт за улично осветление БДС EN13201:2016/30.06.2016 г. За разгледаните мерки са изготвени технико-икономически анализи и е оценен екологичният ефект от внедряването им.

Квалифициран екип от специалисти извърши основен оглед на съоръженията за улично осветление, включващи осветители, стълбове, конзоли, захранващи табла, кабелна и тръбна мрежа и управление на осветлението на територията на град Габрово. Обследващият екип и представители на община Габрово обобщиха основните технически и енергийни данни за обектите, като консумация на енергия, инсталирани мощности, работни режими и проблемите свързани с уличното осветление, които послужиха за по нататъшните дейности по изготвянето на доклада, определяне на базовата линия на енергопотреблението, балансите на енергоносителите и оценката на енергоспестяващи мерки.

За установяване на реалните енергийни характеристики на системата е изготвен анализ на съществуващото състояние. След това разходите за енергия и експлоатация и поддръжка са нормализирани съгласно нормативните изисквания към датата на изготвяне на обследването. На база на нормализираните разходи са оценени спестяванията на енергия и средства след прилагане на енергоспестяващите мерки (ЕСМ).

РАЗДЕЛ I - ОПИСАНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УЛИЧНО И ПАРКОВО ОСВЕТЛЕНИЕ

1. ОБХВАТ НА ОБСЛЕДВАНЕТО

Проектът обхваща системата на парково и уличното осветление на гр. Габрово. Проучени са местоположенията на таблата за захранване на осветителите, начините за измерване на електрическата енергия, системата за управление на осветителната уредба и режимите на включване и изключване на осветлението.

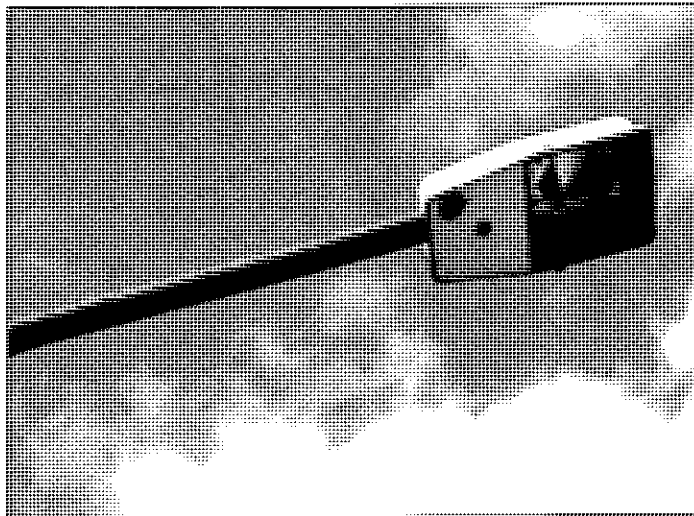
2. СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ НА ИНСТАЛАЦИЯТА ЗА ПАРКОВОТО И УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ

2.1. Съществуващи улични и паркови осветители

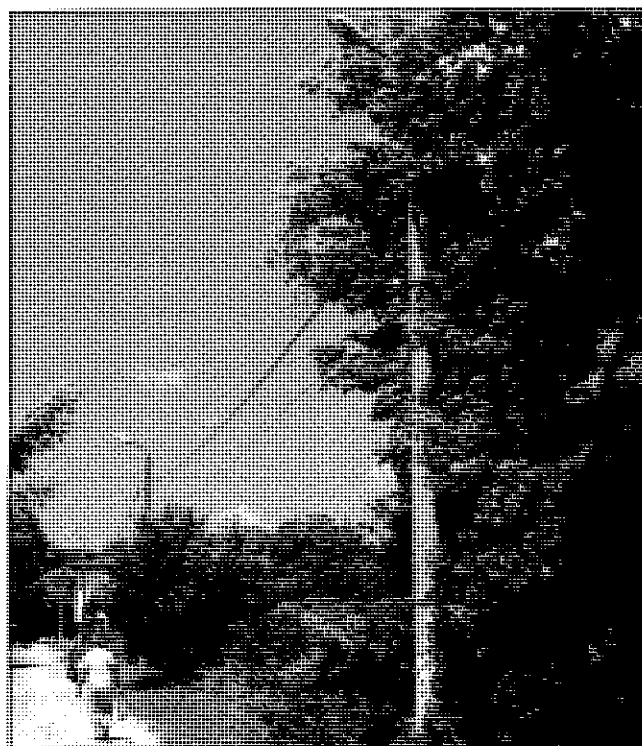
Обследването и събраните със съдействието на специалисти от общината входни данни, дават основание да се направи следната обща характеристика за състоянието на уличното осветление в участъците, обект на настоящото обследване:

- Въз основа на „Демонстрационен проект за повишаване на енергийната ефективност на системата за улично осветление в Габрово, през 1999г. е започната и реализирана реконструкция и модернизация на уличното осветление;
- Съществуващото улично осветление е изпълнено основно с осветители с натриеви лампи с високо налягане, част от осветителите са подменени със светодиодни осветители;
- В общината има монтирани общо 6 697 броя осветители с обща инсталирана мощност **519 817 kW**;
- В град Габрово се поддържа сравнително висока функционалност на системата за осветление (висок процент на светещи осветители). На базата на наблюденията на служителите от общината и огледа, процентът на нефункциониращите осветители е 5%.

Състоянието на съществуващите осветители е сравнително добро, но те се намират в края на техническия си и експлоатационен живот. Поради тази причина често срещан проблем, констатиран при обследването, е повреда на закрепващите елементи на разсейвателите, в резултат на което част от осветителните тела са с липсващи разсейватели или с повредени такива – Фиг. 1. Това води до влошаване на техните светло- и електротехнически показатели и до увеличаване на риска от повреди, в резултат на безпрепятствено проникване на прахови частици и влага в осветителното тяло.

Фигура 1

Фигура 2

В централната част на града преди 4 години е извършена частична замяна на съществуващите НЛВН осветители с нови LED, които към настоящия момент не трябва да се заменят с нови.

При обследването се установи, че съществуват места, предимно в крайните квартали, където осветителните тела се намират в зони с висока растителност, която влошава реализираните светлотехнически показатели на пътното платно – Фиг. 2.

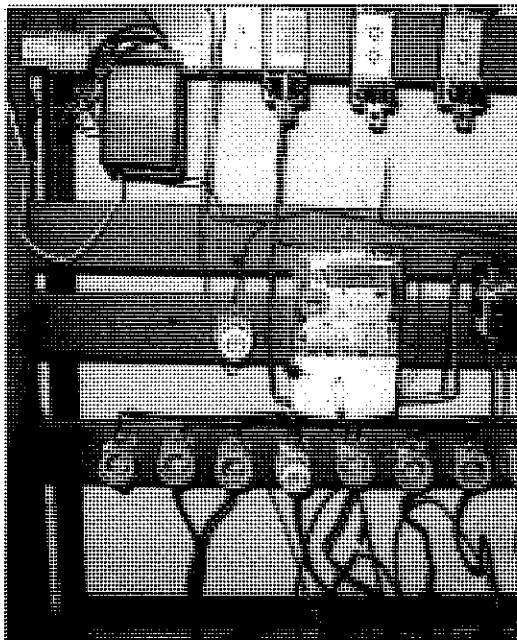
На базата на извършен подробен анализ на информацията за съществуващото положение на уличното и парково осветление в община Габрово, данни за осветителните тела и пусково-регулиращата апаратура (ПРА), както и по експертна оценка на качеството им, е изчислена реалната консумация на едно осветително тяло. В Таблица 1 са представени данните за реалната мощност, включително загубите в пусково-регулираща апаратура (ПРА) на осветителните тела.

Таблица 1. Вид, брой и мощност на съществуващите улични и паркови осветители към 2016 г.

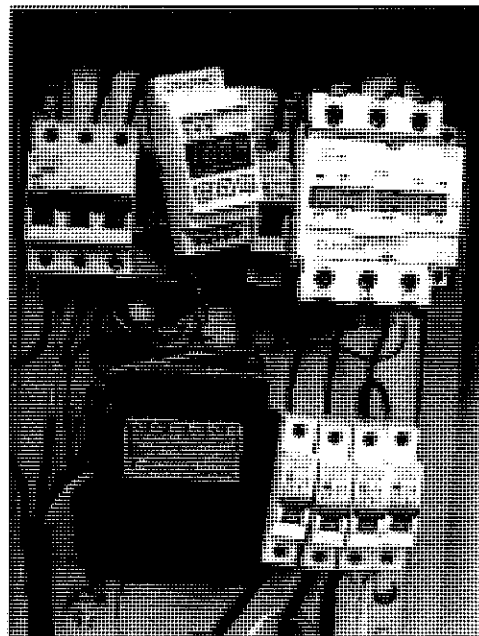
Осветители	Мощност на лампата	Загуби в ПРА,	Мощност на осветителя	Брой
	W	W	W	-
Уличен осветител LED 140 W	-	-	140	7
Уличен осветител LED 80 W	-	-	80	4
Уличен осветител LED 70 W	-	-	70	55
Уличен осветител LED 60 W	-	-	60	14
Уличен осветител LED 50 W	-	-	50	63
Уличен осветител LED 40 W	-	-	40	25
Уличен осветител LED 35 W	-	-	35	32
Парков осветител LED 70 W	-	-	70	14
Парков осветител LED 35 W	-	-	35	48
Парков осветител LED 26 W	-	-	26	121
Парков осветител LED 14 W	-	-	14	160
Парков осветител LED 4.5 W	-	-	4,5	32
МХЛ 250W - пл. Възраждане	250	26	276	8
Парков осветител КЛЛ 20 W	20	8	28	108
Уличен осветител НЛВН 50W	50	11	61	3003
Парков осветител НЛВН 50W	50	11	61	1172
Уличен осветител НЛВН 70W	70	10	80	309
Уличен осветител НЛВН 100W	100	14	114	744
Тунелен осветител НЛВН 100W	100	14	114	18
Уличен осветител НЛВН 150W	150	19	169	760
ОБЩО				6 697

2.2. Електрически табла за разпределение на електрическия товар, измерване на електрическата енергия и управление на уличното осветление

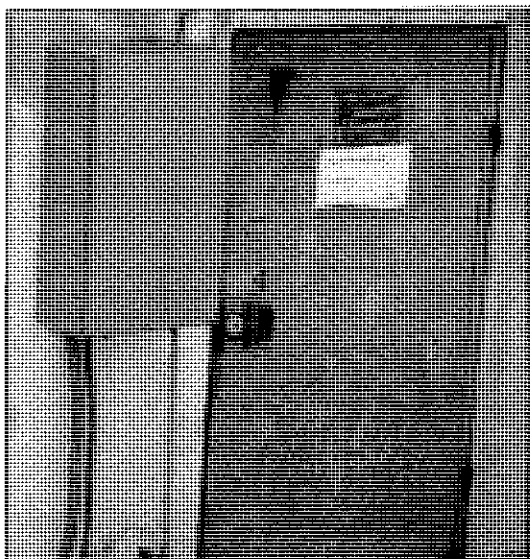
При обследването се установява състоянието и вида на системата за измерване и управление на уличното осветление. Електрозахранването е реализирано от 244 трафопоста (ТП) и 26 касети за улично осветление (КУО), които са обозначени в цифровия модел. Преобладаващата част от ТП и КУО се управлява от централизирана система с УКВ приемници – 147 броя (Фиг. 3) и два трафопоста с нови табла с централизирано GPRS управление по проект за селата в Община Габрово, изпълнен през 2014 г. (Фиг. 5). Към управлението с УКВ приемници трябва да се добави и една касета за улично осветление, която е свързана към управлението на ТП „Синчец“. Останалите ТП и КУО са с индивидуално управление с часовници с астрономически календар – 73 броя (Фиг. 4) и фоторелета – 47 броя. Сравнително голям е броят на ТП и КУО, при които средствата за управление и за измерване на електрическата енергия за осветление не са изнесени извън трафопоста и Общината има затруднен достъп до тях. Местоположението на средствата за управление е вътре в 177 броя ТП на електроразпределителното дружество. Електромерите са вътре в 150 ТП, а в други 13 ТП са вътре, но с осигурен достъп до показанието отвън.

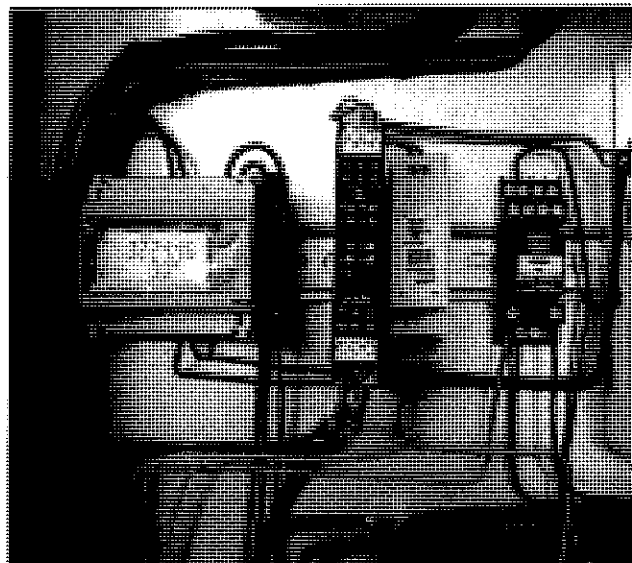
Фигура 3. Управление с УКВ

Фигура 4. Управление с часовник

Фигура 5. Изнесено в отделно табло съвременно GPRS управление

Броят на касетите за улично осветление, управлявани по съответния начин е показан в Таблица 2.

Таблица 2. Касети за улично осветление и начин на управление

Наименование	Брой табла в трафопостове или улични касети	Процентно съотношение спрямо общия брой
Централизирана система с УКВ приемници	148	55%
Индивидуално управление с часовници с астрономически календар	73	27%
Фоторелета	47	17%
Централизирано GPRS управление	2	1%
Общ брой	270	100%

На Фиг. 6 са показани начините на управление на уличното и парковото осветление по табла в трафопостове и улични касети и процентното им съотношение.

Фигура 6 Използвани начини на управление на уличното и парковото осветление

Както е видно от фигурата, в преобладаващата част от касетите, намиращи се в трафопостовите и уличните касети (55%) са монтирани приемници за централизирана система за управление.

В 27% от касетите и таблата в трафопостовите за улично осветление са монтирани астрономически часовници за управление на уличното осветление. Часовниците на тези контролери се програмират по астрономическото време на смрачаване и разсъмване.

17% от таблата за улично осветление се управляват с фоторелета и около 1% посредством GSM.

Прави впечатление много големия брой на таблата за управление (общо 270), като средно на табло се падат приблизително по 25 осветителя. Практиката показва, че чрез едно табло може да се управляват до 200 осветителя. Поради спецификата на релефа и разположението на града тази бройка едва ли би могла да се постигне, но е логично да се търси начин за оптимизиране на броя на съществуващите табла, особено там където кабелната мрежа е въздушна и разходите биха били минимални или там където се предвижда подмяна на подземна кабелна мрежа.

2.3. Кабелна канална тръбна мрежа и въздушна мрежа

Електрическата мрежа, захранваща уличните осветители е от кабелен и въздушен тип. В централната градска част и в районите с метални и тролейни стълбове електрозахранването е кабелно, а при железобетонните стълбове в крайните квартали на града, мрежата е с въздушно захранване – с усукани изолирани проводници (УИП) и голи алуминиево-стоманени неизолирани проводници (АС). На места с повредени подземни кабелни линии за осветление се срещат и малък брой временни въздушни връзки с УИП върху метални стълбове..

Общата дължина на подземните кабелни линии за захранване на улично осветление е 98,5 km, на въздушните УИП – 58,4 km, а на въздушните АС – 55,8 km (Таблица 3).

Препоръчително е подмяната на съществуващия АС проводник с проводник с усукана двойка. Тази подмяна може да се съгласува с плановите ремонти на електропреносната мрежа извършвани от електроразпределителното дружество. Препоръчително е да се съгласуват инвестиционните намерения на общината с тези на електроразпределителното дружество с цел спестяване на разходи и за двете страни.

Таблица 3. Дължини на кабелната мрежа на уличното и парково осветление

Тип	Дължина на трасе	Дължина на кабела/проводника
	м	м
Алуминиево-стоманен неизолиран проводник	53 177	55 835
Проводник усукана двойка за въздушно окачване УИП	55 622	58 403
Кабел	93 829	98 520
Общо	202 628	212 758

2.4. Стълбове и конзоли

Стълбове

Общият брой на съществуващите стълбове е 6032. В Таблица 4 са описани съществуващите стълбове по видове и височини.

Съществуващата стълбовна мрежа се намира в добро физическо състояние. В централната градска част преобладават тролейните и металните стълбове с 3 степени, докато в крайните квартали на града и при улици от по-нисък светлотехнически клас (М6) са концентрирани железобетонните стълбове от конусен и правоъгълен тип.

В лошо физическо състояние са по-старата технология железобетонни правоъгълни стълбове, които на места са изкривени – Фиг. 7. Част от тях са с частично разрушено бетонно покритие, което е предпоставка за ускорена корозия на металната арматура и бързо механично отслабване на стълба. Съществуващите паркови стълбове са метални тръбни с една или две степени с височина от 3,5 до 4,5 метра.

По-голямата част от стоманобетонните стълбове, на които са монтирани улични осветители са собственост на енергоразпределителното дружество. На стълбовете на контактната мрежа (собственост на градския транспорт) също има монтирани осветители.

Фигура 7. Изкривен железобетонен правоъгълен стълб

Таблица 4. Вид и брой на съществуващите стълбове

Стълбове	Брой
Стоманен пилон 16 m	5
Тролеен 11-12 m	742
Стоманен 9-10 m	1718
Стоманен 5-6 m	605
Стоманен 3-4 m	571
Стоманен 9 m	14
Стоманен 5,5 m	48
Стоманен 1 m	74
Стоманен 0,5 m	47
Железобетонен 8-9 m	1604
Железобетонен 7-8 m	589
Дървен 6-7 m	15
ОБЩО	6032

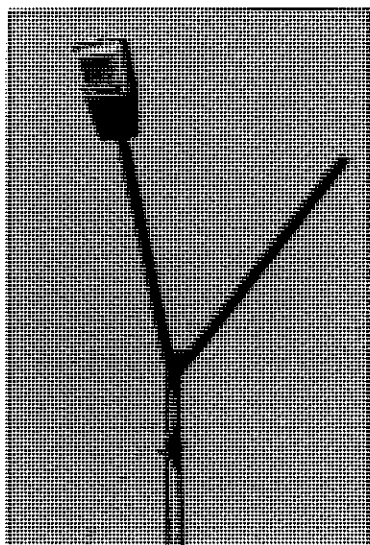
Конзоли

Отбелязани са 164 броя стълбове с конзоли без осветител на тях, на които е необходимо да се монтира осветително тяло, защото са в жилищни райони и по улиците преминават МПС.

Установено е наличието на стълбове с конзоли с две или три рамена – 562 броя с монтиран само един осветител върху нея и те нямат нужда от второто и/или трето рамо на конзолата – **Фиг. 8**. Има осветителни тела с конзола с две рамена, на които едното рамо е с осветително тяло с НЛВН, а на второто стои осветител с ЖЛВН, който е от преди 30-40 години, не свети, силно амортизиран и създава неестетическа картина – **Фиг. 9 а) и б)** – централна градска част.

Значителна част от конзолите с осветители са със силно неподходящи за широчината на пътните платна голям ъгъл на наклона – от 30 до 60° – **Фиг. 10 а)**, което намалява реализираната ярост на пътното платно и същевременно увеличава заслепяващото въздействие и излъчва ненужно голяма част от светлинния поток на осветителя върху отсрещния тротоар и сгради. Тъй като при съвременните LED улични осветители, оптималните ъгли на наклон са от 0° до 10°, при избора на новите модели LED осветители е необходимо те да имат техническа възможност за промяна на ъгъла на наклон на осветителя спрямо конзолата на съществуващия стълб. При липса на такава възможност на осветителя, би била необходима замяна на всички съществуващи конзоли с нови с по-малък наклон от 0 до 10 градуса, каквито са монтирани в зоните с ново LED осветление.

Има и стълбове, на които конзолата с осветителното тяло са обърнати неподходящо около оста на рогатката или по посока, обратна на пътното платно – **Фиг. 10 б)**.

Фигура 8. Двойна конзола с един монтиран осветител

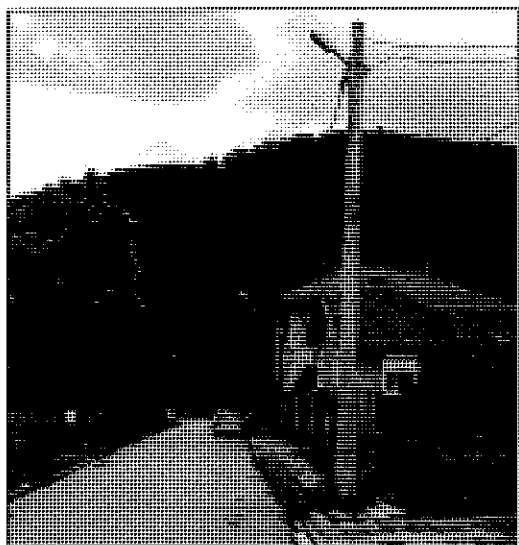

а)

б)

Фигура 9. Двойни конзоли с един действащ осветител и един стар недействащ осветител

а) Осветител с голям ъгъл на наклона

б) Осветител с неправилно разположение спрямо улицата

Фигура 10. Неподходящо поставени осветители

РАЗДЕЛ II – АНАЛИЗ НА КОНСУМАЦИЯТА НА ЕНЕРГИЯ И РАЗХОДИТЕ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ПОДДРЪЖКА

3. ПОТРЕБЕНАТА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

3.1. Инсталирана мощност

В резултат на обследването на външното осветление са описани съществуващите инсталираните осветители по вид и мощност и е изчислена общата инсталирана мощност за външно осветление. Резултатите са показани в Таблица 5.

Таблица 5. Брой съществуващи осветители по вид и мощност

Осветители	Мощност на лампата	Загуби в ПРА,	Мощност на осветителя	Брой	Обща инсталирана мощност
	W	W	W	-	W
Уличен осветител LED 140 W	-	-	140	7	980
Уличен осветител LED 80 W	-	-	80	4	320
Уличен осветител LED 70 W	-	-	70	55	3 850
Уличен осветител LED 60 W	-	-	60	14	840
Уличен осветител LED 50 W	-	-	50	63	3 150
Уличен осветител LED 40 W	-	-	40	25	1 000
Уличен осветител LED 35 W	-	-	35	32	1 120
Парков осветител LED 70 W	-	-	70	14	980
Парков осветител LED 35 W	-	-	35	48	1 680
Парков осветител LED 26 W	-	-	26	121	3 146
Парков осветител LED 14 W	-	-	14	160	2 240
Парков осветител LED 4.5 W	-	-	4,5	32	144
МХЛ 250W - пл. Възраждане	250	26	276	8	2 208
Парков осветител КЛЛ 20 W	20	8	28	108	3 456
Уличен осветител НЛВН 50W	50	11	61	3 003	183 183
Парков осветител НЛВН 50W	50	11	61	1 172	71 492
Уличен осветител НЛВН 70W	70	10	80	309	24 720
Уличен осветител НЛВН 100W	100	14	114	744	84 816
Тунелен осветител НЛВН 100W	100	14	114	18	2 052
Уличен осветител НЛВН 150W	150	19	169	760	128 440
ОБЩО				6 697	519 817

Голям процент от съществуващите осветители за външно осветление в град Габрово са изправни и светят. Според данни от служители на общината и наблюдения от обследването се установи, че около 5% от монтираните осветители за външно осветление на светят.

3.2. Данни за актуалната продължителност на светене на улично и парково осветление

Според данни от общината уличното и парковото осветление се включва по график, съгласно Таблица 6.

Таблица 6. Продължителност на включване на уличното осветление

Месец от годината	От дата	До дата	От час	До час	Общо продължителност на нощта, часа	Отчитане по дневна тарифа, часа	Отчитане по нощна тарифа, часа
Януари	1	5	17,17	07,27	14,10	06,10	08,00
	6	11	17,23	07,26	14,03	06,03	08,00
	12	17	17,03	07,24	14,21	06,21	08,00
	18	23	17,38	07,02	13,24	05,24	08,00
	24	29	17,45	07,15	13,30	05,30	08,00
Февруари	30	4	17,53	07,09	13,16	05,16	08,00
	5	10	18,01	07,02	13,01	05,01	08,00
	11	16	18,09	06,54	12,45	04,45	08,00
	17	22	18,17	06,45	12,28	04,28	08,00
	23	28	18,24	06,36	12,12	04,12	08,00
март	1	6	18,33	06,24	11,51	03,51	08,00
	7	12	18,04	06,14	12,10	04,10	08,00
	13	18	18,47	06,04	11,17	03,17	08,00
	19	24	18,54	05,53	10,59	02,59	08,00
	25	31	19,01	05,43	10,42	02,42	08,00
Април	1	6	20,07	06,34	10,27	02,27	08,00
	7	12	20,13	06,24	10,11	02,11	08,00
	13	18	20,02	06,14	10,12	02,12	08,00
	19	24	20,27	06,05	09,38	01,38	08,00
	25	30	20,34	05,56	09,22	01,22	08,00
Май	1	6	20,41	05,47	09,06	01,06	08,00
	7	12	20,47	05,04	08,17	00,17	08,00
	13	18	20,54	05,34	08,40	00,40	08,00
	19	24	21,00	05,28	08,28	00,28	08,00
	25	30	21,05	05,24	08,19	00,19	08,00
Юни	31	5	21,01	05,21	08,20	00,20	08,00
	6	11	21,14	05,19	08,05	00,05	08,00
	12	17	21,17	05,18	08,01	00,01	08,00
	18	23	21,19	05,19	08,00	00,00	08,00
	24	29	21,19	05,21	08,02	00,02	08,00
Юли	30	5	21,18	05,24	08,06	00,06	08,00
	6	11	21,16	05,28	08,12	00,12	08,00
	12	17	21,13	05,33	08,20	00,20	08,00
	18	23	21,08	05,38	08,30	00,30	08,00
	24	29	21,03	05,44	08,41	00,41	08,00
Август	30	4	20,56	05,05	08,09	00,09	08,00
	5	10	20,48	05,56	09,08	01,08	08,00
	11	16	20,04	06,02	09,58	01,58	08,00
	17	22	20,31	06,09	09,38	01,38	08,00
	23	28	20,21	06,15	09,54	01,54	08,00
Септември	29	3	20,11	06,22	10,11	02,11	08,00
	4	9	20,01	06,28	10,27	02,27	08,00
	10	15	19,05	06,35	11,30	03,30	08,00
	16	21	19,04	06,41	11,37	03,37	08,00
	22	27	19,29	06,48	11,19	03,19	08,00
	28	3	19,18	06,54	11,36	03,36	08,00
Октомври	4	9	19,08	07,01	11,53	03,53	08,00
	10	15	18,58	07,08	12,10	04,10	08,00
	16	21	18,48	07,15	12,27	04,27	08,00

Обследване за енергийна ефективност на улично осветление в град Габрово

Месец от годината	От дата	До дата	От час	До час	Общо продължителност на нощта, часа	Отчитане по дневна тарифа, часа	Отчитане по нощна тарифа, часа
	22	27	18,39	07,24	12,45	04,45	08,00
	28	31	18,31	07,03	12,32	04,32	08,00
Ноември	1	6	17,23	06,37	13,14	05,14	08,00
	7	12	17,17	06,45	13,28	05,28	08,00
	13	18	17,12	06,52	13,40	05,40	08,00
	19	24	17,07	07,00	13,53	05,53	08,00
	25	30	17,05	07,07	14,02	06,02	08,00
Декември	1	6	17,03	07,13	14,10	06,10	08,00
	7	12	17,04	07,18	14,14	06,14	08,00
	13	18	17,05	07,22	14,17	06,17	08,00
	19	24	17,08	07,25	14,17	06,17	08,00
	25	31	17,17	07,27	14,10	06,10	08,00
Общо					4065	1145	2920

Общата продължителност на светене на уличното осветление е 4065 часа/год., от които 1145 часа се отчитат по дневна тарифа, а 2920 часа - по нощна.

От получените резултати е видно, че уличното осветление се включва със залеза и се изключва с изгрева на слънцето.

Периодите на здрачаване и разсъмване трябва да се отчитат от астрономическия календар. Тяхната продължителност е около 30 мин.

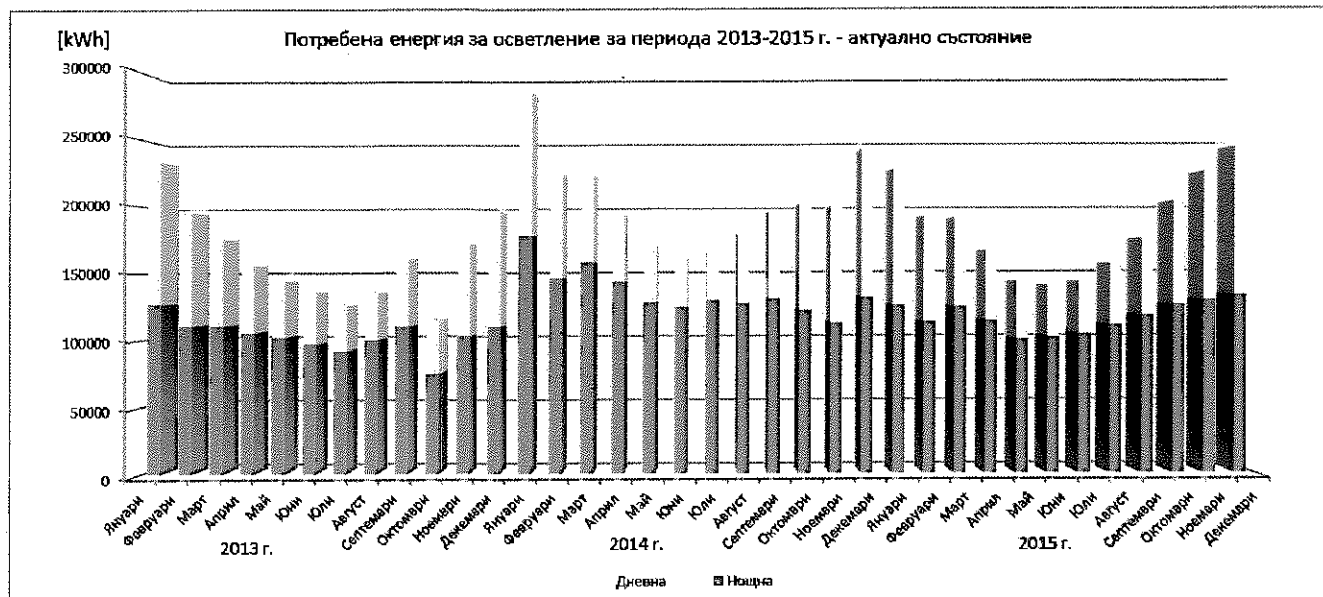
3.3. Данни за потребената електрическа енергия текущо състояние

3.3.1. Потребена енергия и разходи за енергия общо за периода 2013 -2015 г.

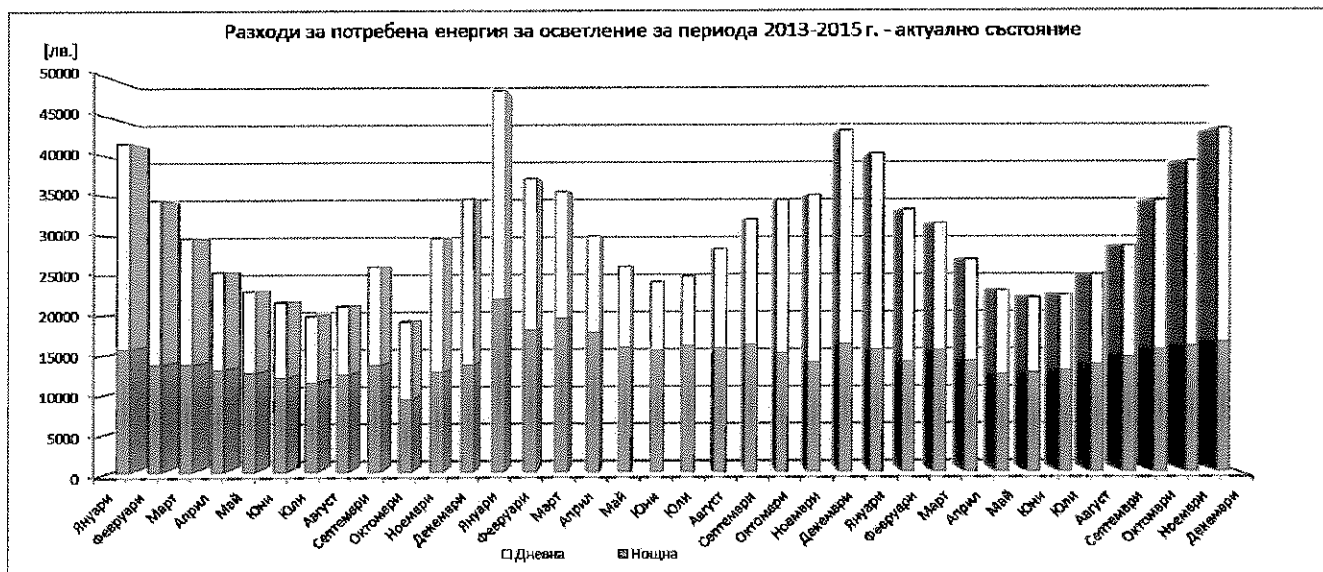
Предоставена е информация за потребената енергия за периода 2013-2015 г. за всички 270 измервателни точки. Данните за потреблението на електроенергия за годините 2013, 2014 и 2015 г. са представени в **Таблица 7** и **Фигура 11**. Те включват отчетеното потребление от търговските електромери, монтирани в трафопостове или улични касети.

Таблица 7. Потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа и съответните разходи годишно за периода 2013-2015 г.

Годината	Потребена електрическа енергия			Разходи за потребена ел.енергия			Процент нощна енергия към обща
	Дневна	Нощна	Общо	Дневна	Нощна	Общо	
	kWh	kWh	kWh	лв.	лв.	лв.	
2013	687 224	1 204 767	1 891 990	167 119	148 584	315 703	63,68%
2014	789 167	1 570 198	2 359 364	191 910	193 652	385 562	66,55%
2015	731 787	1 285 002	2 016 789	177 956	158 479	336 435	63,72%

Фигура 11. Потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа за периода 2013-2015 г.

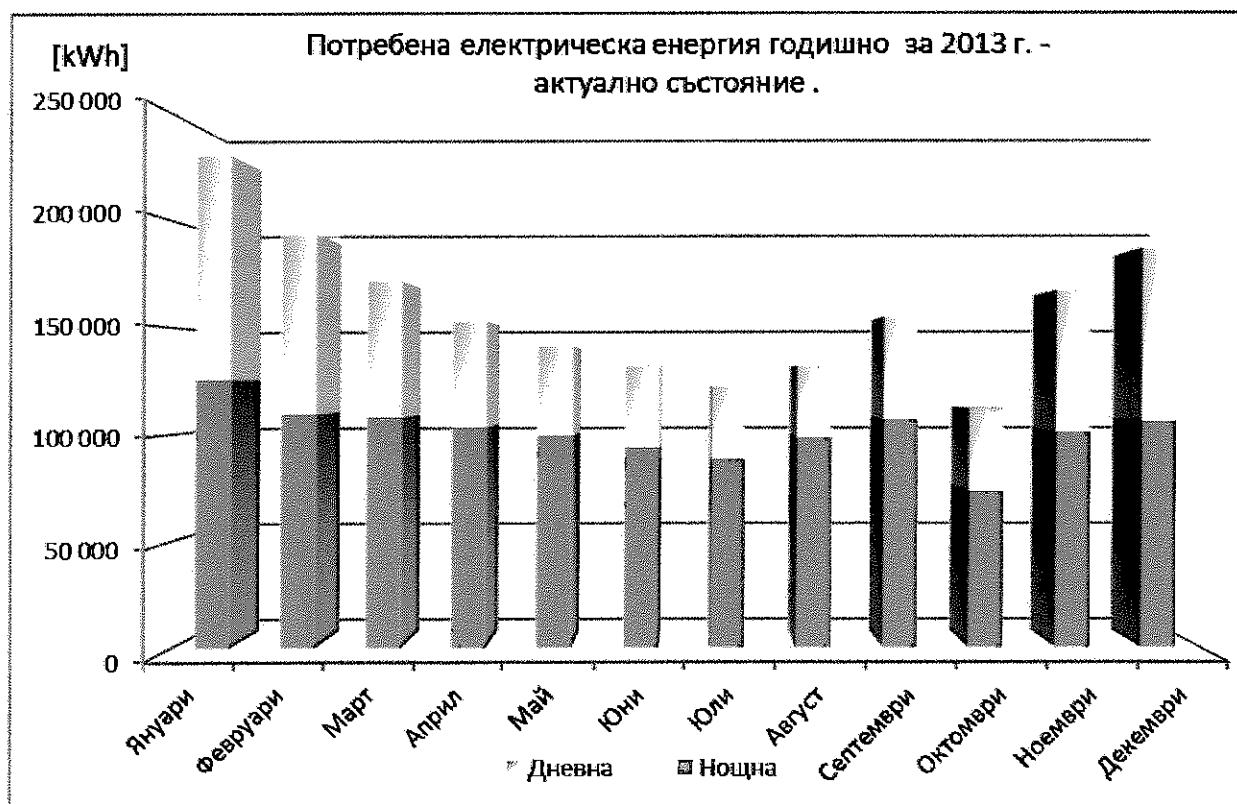
Фигура 12. Разходи за потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа за периода 2013-2015 г.

3.3.2. Потребена енергия и разходи за енергия 2013 г.

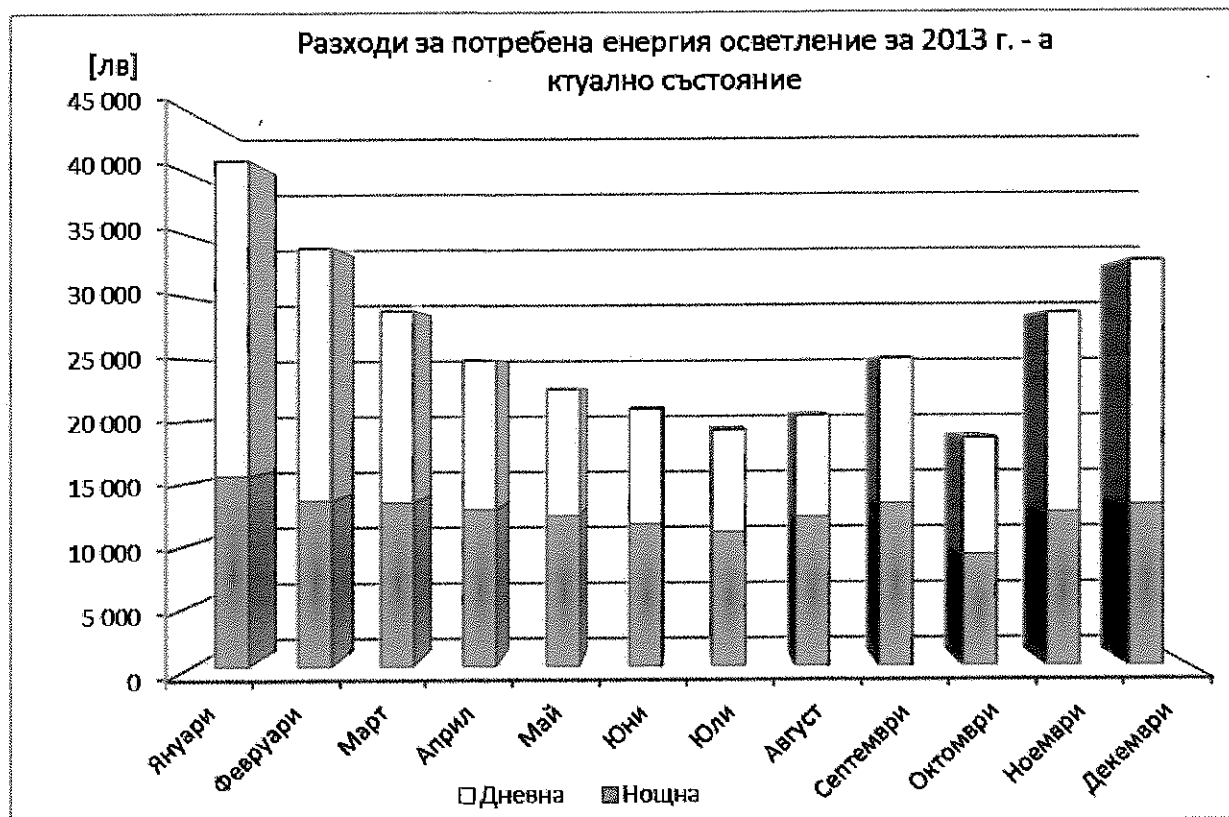
В Таблица 8 е дадено потреблението на електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа и съответните разходи по месеци за 2013 година.

Таблица 8. Потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа и съответните разходи годишно за 2013 г.

Месец от годината	Потребена електрическа енергия			Разходи за потребена ел.енергия			Процент нощна енергия към обща
	Дневна	Нощна	Общо	Дневна	Нощна	Общо	
	kWh	kWh	kWh	лв.	лв.	лв.	
Януари	105 248	124 986	230 235	25 594	15 415	41 009	54,29%
Февруари	84 288	108 875	193 164	20 497	13 428	33 925	56,36%
Март	63 846	107 458	171 304	15 526	13 253	28 779	62,73%
Април	49 886	102 663	152 549	12 131	12 661	24 793	67,30%
Май	42 339	98 589	140 928	10 296	12 159	22 455	69,96%
Юни	38 493	93 060	131 553	9 361	11 477	20 838	70,74%
Юли	34 055	87 699	121 754	8 281	10 816	19 097	72,03%
Август	33 828	97 559	131 387	8 226	12 032	20 258	74,25%
Септември	48 472	106 026	154 498	11 787	13 076	24 864	68,63%
Октомври	38 815	72 566	111 381	9 439	8 950	18 389	65,15%
Ноември	66 553	100 176	166 729	16 184	12 355	28 539	60,08%
Декември	81 402	105 106	186 509	19 795	12 963	32 758	56,35%
Общо за 2013 г.	687 224	1 204 767	1 891 990	167 119	148 584	315 703	63,68%

Фигура 13. Потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от 2013 год.

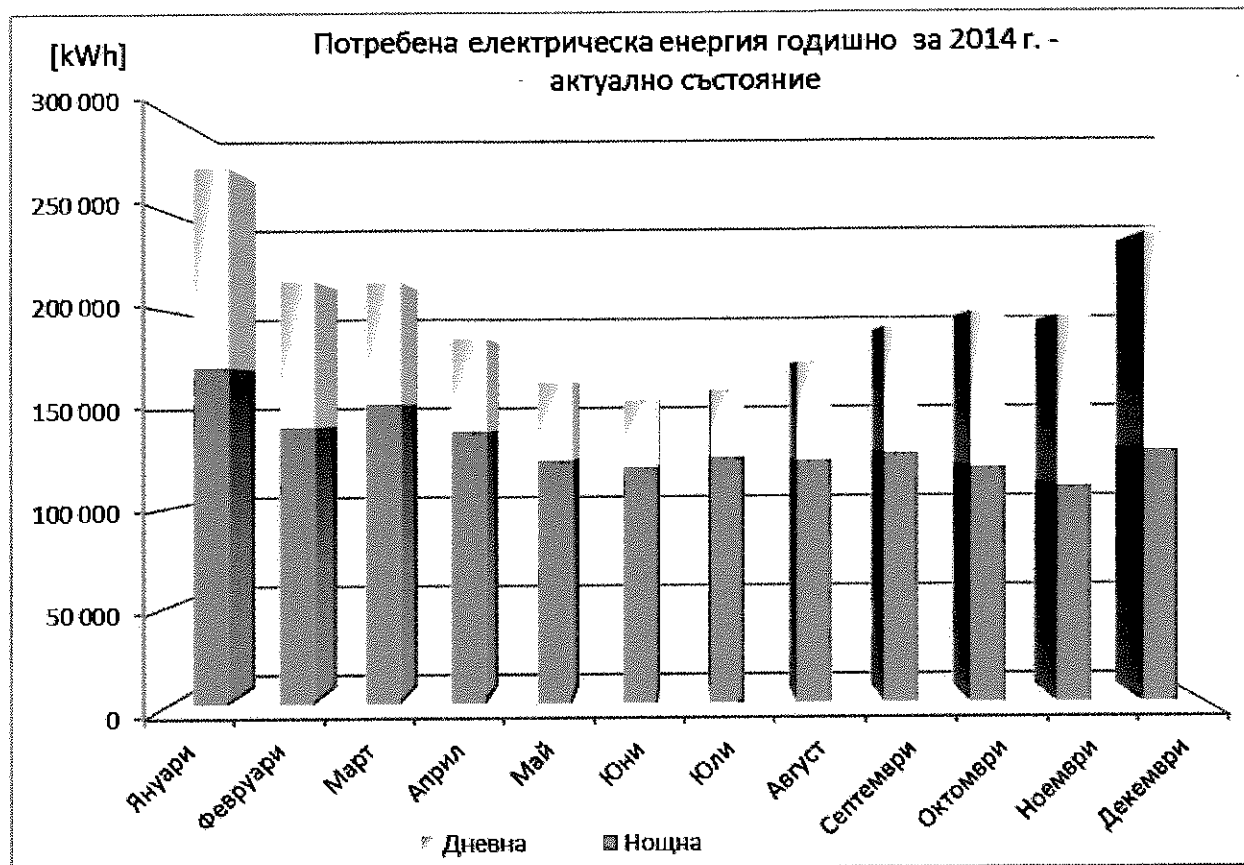
Фигура 14. Разходи за потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от 2013 год.

3.3.3. Потребена енергия и разходи за енергия 2014 г.

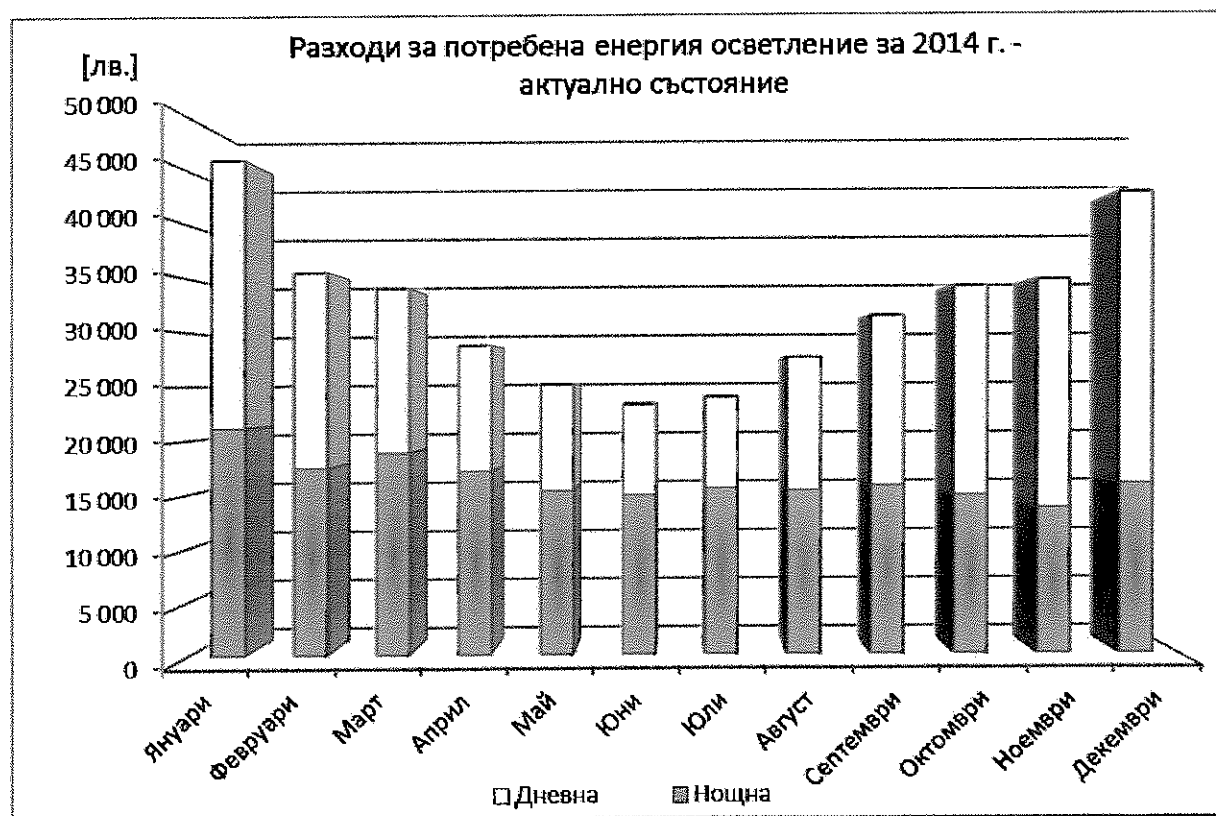
В Таблица 9 е дадено потреблението на електрическа енергия, отчетени по дневна и нощна тарифа и съответните разходи по месеци за 2014 година.

Таблица 9. Потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа и съответните разходи годишно за 2014 г.

Месец от годината	Потребена електрическа енергия			Разходи за потребена ел.енергия			Процент нощна енергия към обща
	Дневна	Нощна	Общо	Дневна	Нощна	Общо	
	kWh	kWh	kWh	лв.	лв.	лв.	
Януари	102 050	170 691	272 741	24 817	21 051	45 868	62,58%
Февруари	74 647	140 224	214 872	18 153	17 294	35 447	65,26%
Март	62 539	151 686	214 226	15 208	18 707	33 916	70,81%
Април	47 823	137 716	185 540	11 630	16 985	28 614	74,22%
Май	40 531	122 824	163 356	9 856	15 148	25 004	75,19%
Юни	34 415	119 431	153 847	8 369	14 729	23 099	77,63%
Юли	34 734	124 253	158 988	8 447	15 324	23 771	78,15%
Август	50 664	122 458	173 122	12 320	15 103	27 423	70,74%
Септември	64 598	126 001	190 600	15 709	15 540	31 249	66,11%
Октомври	79 474	118 740	198 215	19 327	14 644	33 971	59,90%
Ноември	86 942	108 985	195 928	21 143	13 441	34 584	55,63%
Декември	110 745	127 185	237 931	26 931	15 686	42 617	53,45%
Общо за 2014 г.	789 167	1 570 198	2 359 364	191 910	193 652	385 562	66,55%

Фигура 15. Потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от 2014 год.

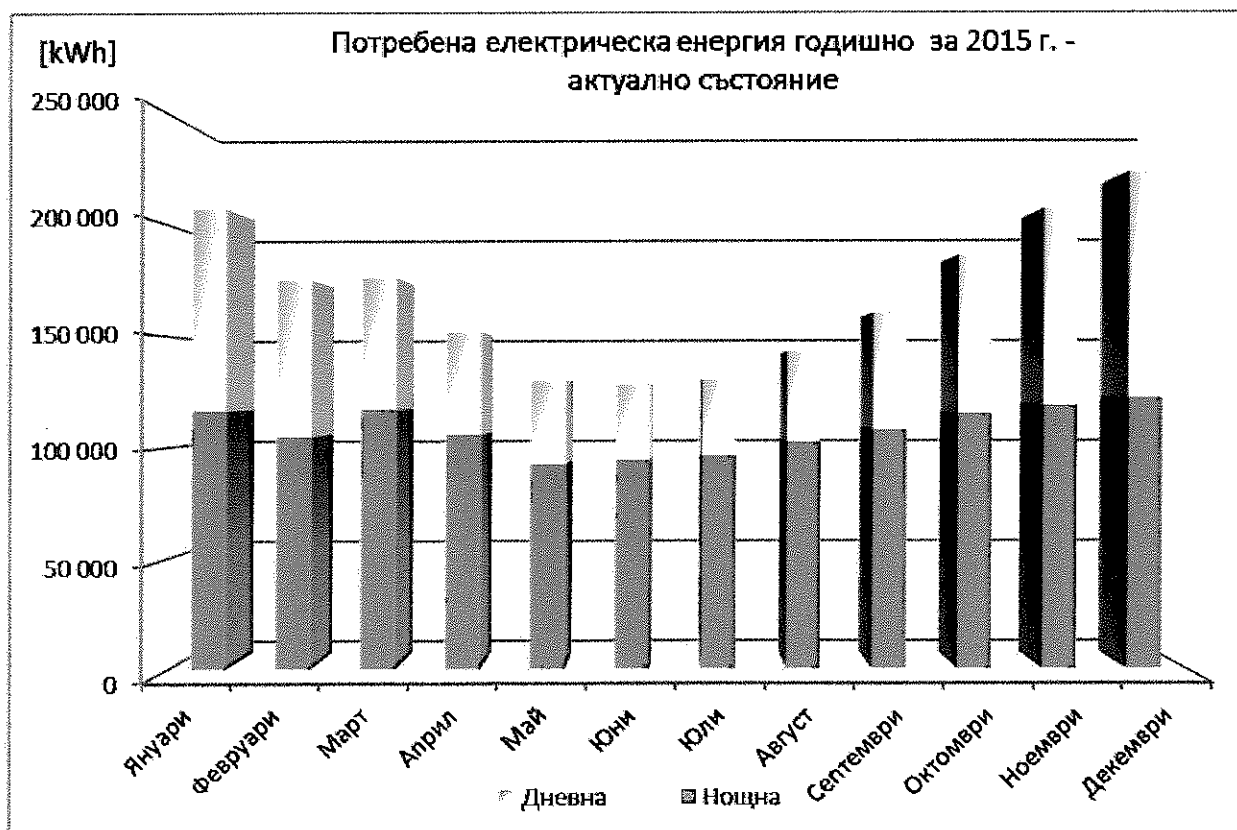
Фигура 16. Разходи за потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от 2014 год.

3.3.4. Потребена енергия и разходи за енергия 2015 г.

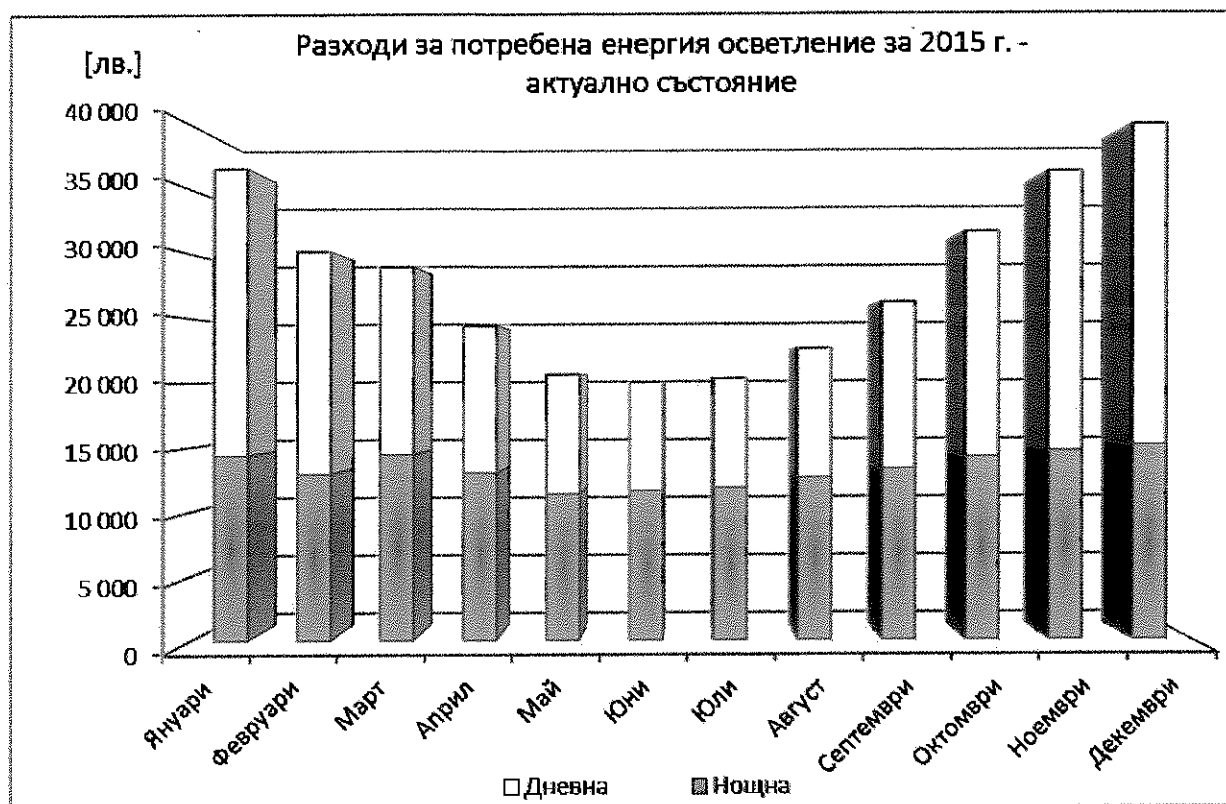
В Таблица 10 е дадено потреблението на електрическа енергия, отчетени по дневна и нощна тарифа и съответните разходи по месеци за 2015 година.

Таблица 10. Потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа и съответните разходи годишно за 2015 г.

Месец от годината	Потребена електрическа енергия			Разход за потребена ел.енергия			Процент нощна енергия към обща
	Дневна	Нощна	Общо	Дневна	Нощна	Общо	
	kWh	kWh	kWh	лв.	лв.	лв.	
Януари	91 279	115 860	207 140	22 197	14 289	36 486	55,93%
Февруари	70 805	104 193	174 999	17 218	12 850	30 069	59,54%
Март	59 627	116 431	176 058	14 500	14 359	28 859	66,13%
Април	46 639	105 096	151 735	11 342	12 962	24 303	69,26%
Май	38 017	91 701	129 718	9 245	11 310	20 554	70,69%
Юни	34 451	93 588	128 039	8 378	11 542	19 920	73,09%
Юли	34 744	95 434	130 178	8 449	11 770	20 219	73,31%
Август	41 023	101 641	142 664	9 976	12 535	22 511	71,25%
Септември	52 911	107 089	160 000	12 867	13 207	26 074	66,93%
Октомври	71 536	114 450	185 986	17 396	14 115	31 511	61,54%
Ноември	88 796	118 095	206 892	21 594	14 565	36 158	57,08%
Декември	101 960	121 420	223 381	24 795	14 975	39 770	54,36%
Общо за 2015 г.	731 787	1 285 002	2 016 789	177 956	158 479	336 435	63,72%

Фигура 17. Потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от 2015 год.

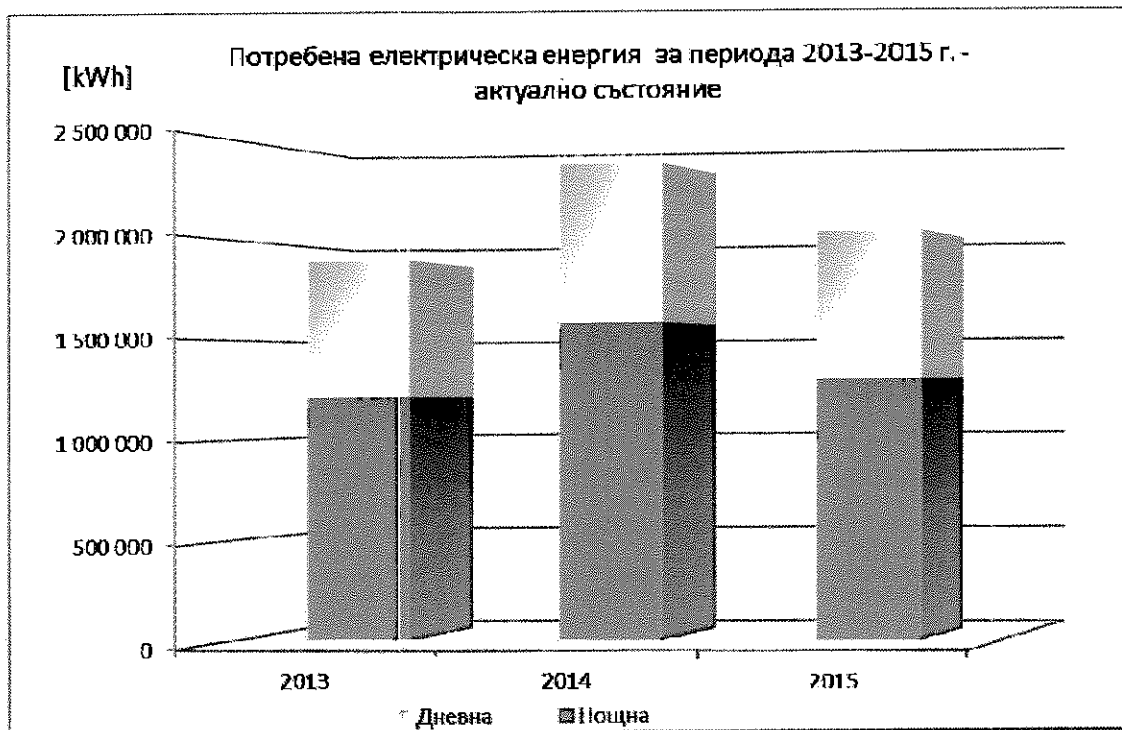
Фигура 18. Разходи за потребена електрическа енергия, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от 2015 год.

3.3.5. Обобщени и сравнителни резултати на потребената и платена енергия за периода 2013г. -2015 г.

Таблица 11. Потребена електрическа енергия в kWh за периода 2013-2015 год.

Година	Електрическа енергия			Процентно съотношение нощна към обща
	Дневна	Нощна	Общо	
Размерност	kWh	kWh	kWh	-
2013	687 224	1 204 767	1 891 990	63,68%
2014	789 167	1 570 198	2 359 364	66,55%
2015	731 787	1 285 002	2 016 789	63,72%

При съставяне на Таблица 11 е добавена колона процентно отношение на нощната енергия спрямо общата. Смисълът на анализа на това отношение е в оценка на качеството на управление на осветлението. По-висока стойност на отношението е знак за по-добро регулиране.

Фигура 19. Потребена електроенергия за периода 2013-2015г.

През 2015 г. се наблюдава намаление на потребената електрическа енергия, което се дължи на частична подмяна на съществуващите уличните осветители със светодиодни.

Базовата линия на потребление на ел. енергия („нормализирано състояние“) за улично осветление е направена при приемане на 100% работещи съществуващи осветители и добавен необходим брой нови осветители за нормализиране на осветлението (виж гл. 6).

Времевият график за включване и изключване на осветлението е съгласно изчисления график получен от астрономическите данни за изгрев и залез на слънцето, както и от периодите на разсъмване и здрачаване.

4. АНАЛИЗ НА ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕТО

Въз основа на анализа на събраните данни за потребената енергия и съставените енергийни баланси, могат да се направят следните изводи, които насочват към следващите възможности за икономия на енергия:

- Осветителните тела на територията на града са физически и морално остарели, като смяната на по-голямата част от телата е осъществена в периода 2001-2003 г. Това води до деформиране на светлоразпределителна крива и влошен коефициент на полезно действие;
- Средният живот на съществуващите осветители е до 16000 часа, което предопределя извършването на чести замени на лампите, минимум по веднъж на четири години;
- Има частично подменени различни осветители със светодиодни, вследствие на което има намаление на потребена електрическа енергия през 2015 г.;
- Уличното и парковото осветление в Габрово е добре поддържано и около 95% от осветителите работят;
- Управлението на уличното и парково осветление може да бъде подобро.

5. РАЗХОДИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ПОДДРЪЖКА – ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ

Предоставени са справки за разходите за поддръжка на уличното осветление и за разходите за потребена електрическа енергия за периода 2013-2015 година. Резултатите са показани в Таблица 12.

Таблица 12. Общински разходи за улично осветление за периода 2013-2015 г.

Структура на разходите за поддръжка/година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Експлоатация и поддръжка на уличното осветление	25033	25051	25000
- Електроматериали	15020	15031	15000
- Ремонтни дейности	9012	9018	9000
- Гориво	18023	18037	18000
- Заплати на персонал	3605	3607	3600
- Ремонт на автопарк	315 703	385 562	336 435
ОБЩО разходи без ДДС:	386 395	456 307	407 035
ОБЩО разходи с ДДС	463 674	547 568	488 442

Разходите за експлоатация и поддръжка са константна величина, тъй като са част от предварително одобрен годишен бюджет отпуснат от общината.

На графиката на **Фигура 20** е представено графично разпределението на годишните разходи за обслужване без ДДС на уличното осветление през 2015 г.

Фигура 20. Разходи за енергия и експлоатация и поддръжка на уличното осветление за 2015 г.

6. НОРМАЛИЗИРАНО СЪСТОЯНИЕ НА ПАРКОВОТО И УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ

6.1. Пътна категоризация на уличната мрежа

Съгласно пътната класификация, улиците в гр. Габрово се разделят на четири категории:

- Градски артерии;
- Районни артерии;
- Събирателни улици;
- Обслужващи улици.

6.2. Светлотехническа категоризация на уличната мрежа и

По време на обследването на уличното осветление на град Габрово е извършена и светлотехническа класификация на уличната мрежа. Съгласно стандарта за улично осветление EN13201:2015, който влиза в сила у нас като БДС EN13201:2016 на 30.06.2016 г., движението по улиците се извършва основно от моторни превозни средства (МПС). Съществуват и пешеходни зони, за които към настоящия момент има монтирани паркови осветители, които могат да се заменят с енергийно-ефективни светодиодни осветители при височина на окачване до 5 m.

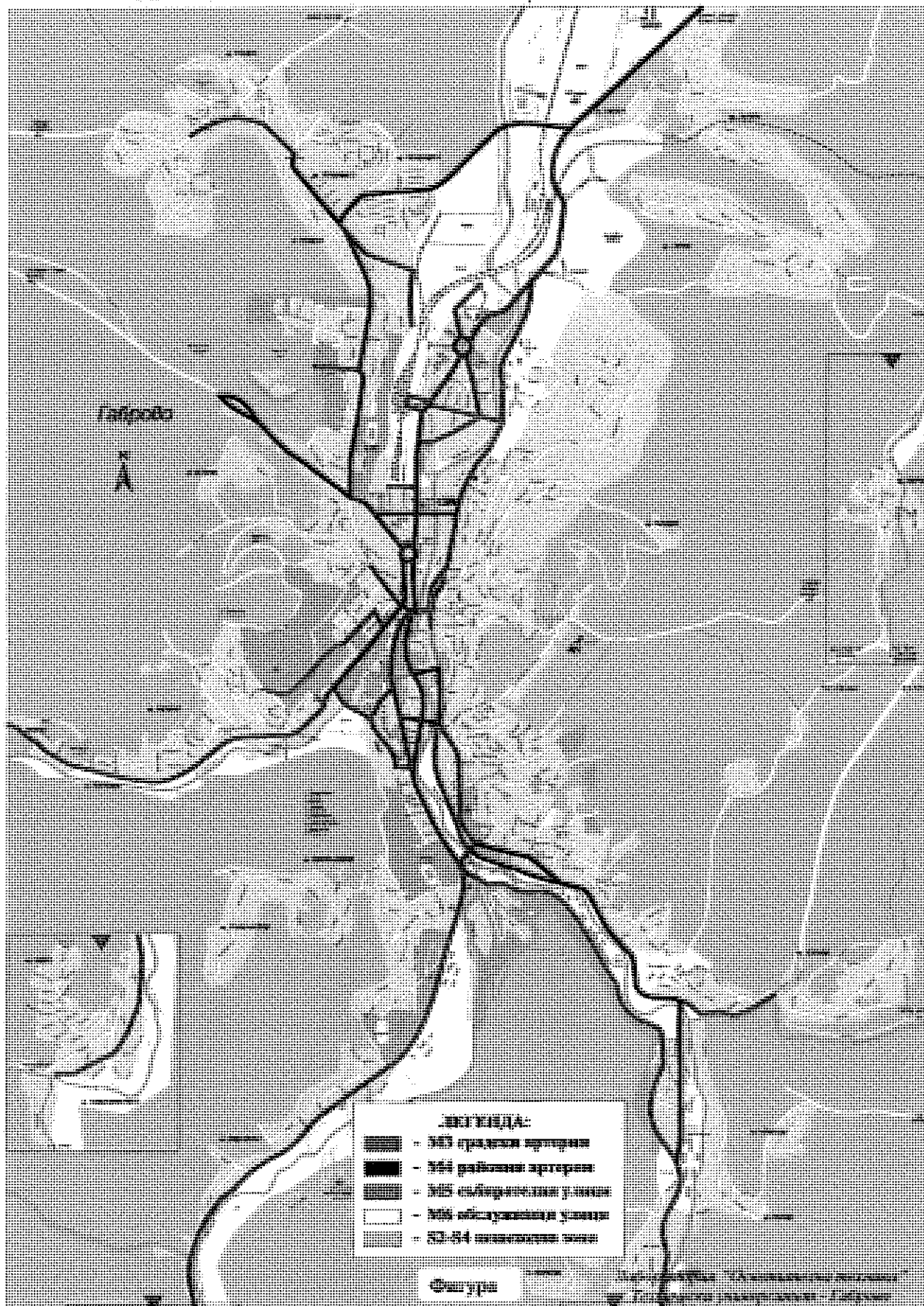
Класификация на улиците в Габрово ги разпределя в следните светлотехнически класове:

- M3 – градски артерии;
- M4 – районни артерии;
- M5 – събирателни улици;
- M6 – обслужващи (вътрешно-квартални) улици.

На **Фиг. 21** е показана картата на уличната мрежа на Габрово, на които са посочени светлотехническите класове на всяка улица.

СИСТЕМА ЗА УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ В ГРАД ГАБРОВО

СВЕТЛОТЕХНИЧЕСКА КЛАСИФИКАЦИЯ НА УЛИЧНАТА МРЕЖА

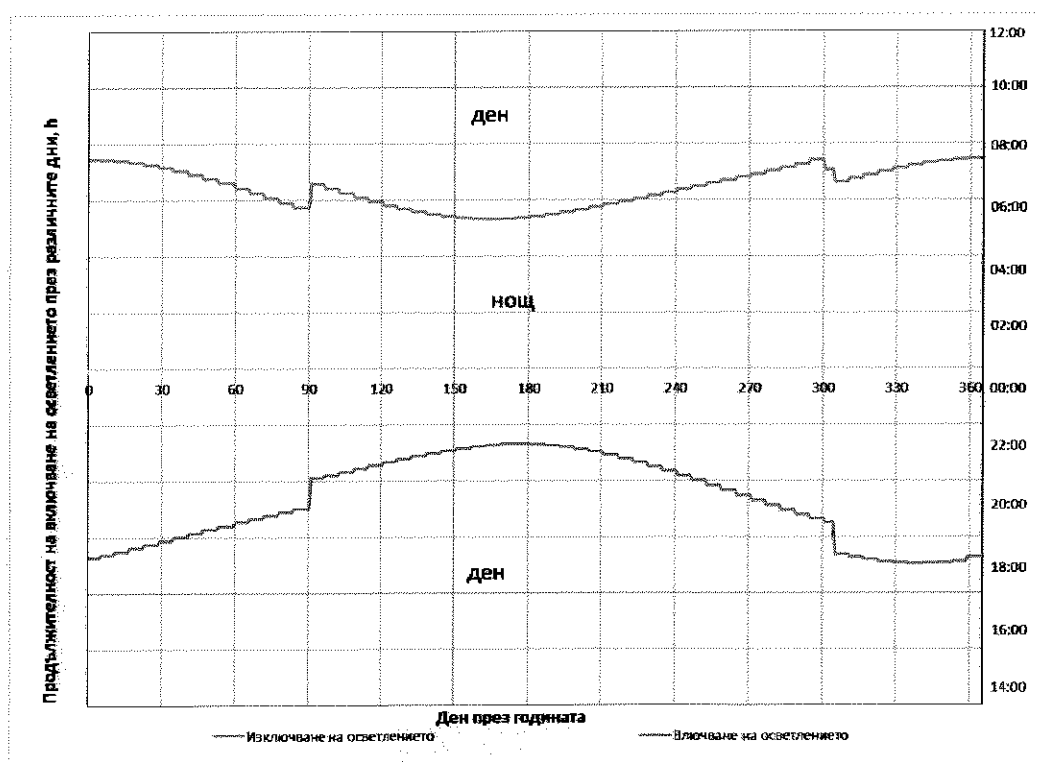
Фигура 21. Схема на светлотехническата класификация на уличната мрежа в Габрово

6.3. Времеви график за включване и изключване на осветлението

В момента уличното и парково осветление се управлява по график, съгласно Таблица 13. На Фиг. 22 е представено графично продължителността на включване на уличното и парково осветление през различните дни от годината.

Таблица 13. График за управление на уличното и парково осветление

Месец	Дни в месеца	Продължителност на нощта	Продължителност светене с отчитане на ел.енергията по дневна тарифа	Продължителност на светене с отчитане на ел.енергията по нощна тарифа
		hh:mm/d	hh:mm/d	hh:mm/d
1	2	4	7	8
Януари	31	13:51	05:51	08:00
Февруари	28	12:43	04:43	08:00
Март	31	11:24	03:15	08:00
Април	30	09:58	01:54	08:00
Май	31	08:41	00:41	08:00
Юни	30	08:05	00:03	08:00
Юли	31	09:21	00:21	08:00
Август	31	11:05	01:23	08:00
Септември	30	12:20	02:51	08:00
Октомври	31	12:29	04:20	08:00
Ноември	30	13:39	05:39	08:00
Декември	31	14:13	06:13	08:00
Часа годишно:		4055	1135	2920

Фигура 22. График на управление на уличното и парково осветление

6.4. Инсталирана мощност и потребление на електрическа енергия за улично и парково осветление – нормализирано състояние

За да се нормализира уличното и парково осветление е необходимо да се добавят нови осветителни тела.

В Таблица 14 са показани инсталираните мощности при нормализиране на уличното и парково осветление.

Таблица 14. Инсталирани мощности на уличното и парково осветление при „нормализираното” състояние

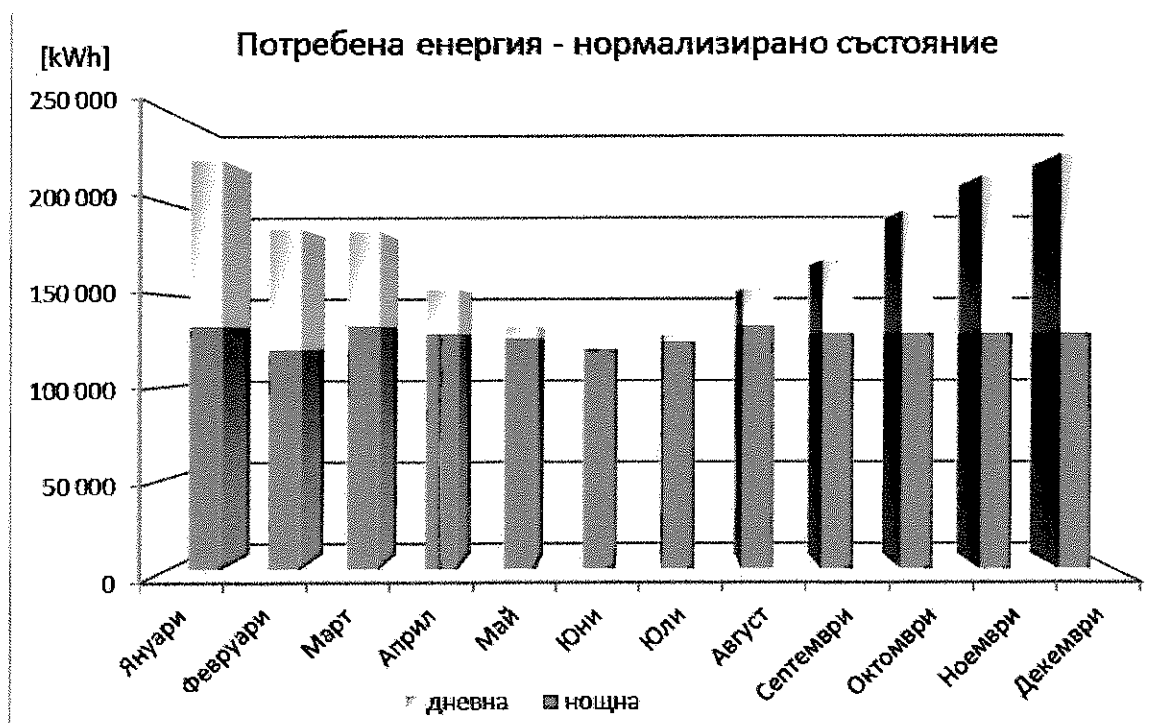
	Осветители	Мощност на лампата	Загуби в ПРА,	Мощност на осветителя	Брой	Обща инсталирана мощност
		W	W	W	-	W
Съществуващи осветители	Уличен осветител LED 140 W	-	-	140	7	980
	Уличен осветител LED 80 W	-	-	80	4	320
	Уличен осветител LED 70 W	-	-	70	55	3 850
	Уличен осветител LED 60 W	-	-	60	14	840
	Уличен осветител LED 50 W	-	-	50	63	3 150
	Уличен осветител LED 40 W	-	-	40	25	1 000
	Уличен осветител LED 35 W	-	-	35	32	1 120
	Парков осветител LED 70 W	-	-	70	14	980
	Парков осветител LED 35 W	-	-	35	48	1 680
	Парков осветител LED 26 W	-	-	26	121	3 146
	Парков осветител LED 14 W	-	-	14	160	2 240
	Парков осветител LED 4.5 W	-	-	4,5	32	144
	МХЛ 250W - пл. Възраждане	250	26	276	8	2 208
	Парков осветител КЛЛ 20 W	20	8	28	108	3 456
	Уличен осветител НЛВН 50W	50	11	61	3 003	183 183
	Парков осветител НЛВН 50W	50	11	61	1 172	71 492
	Уличен осветител НЛВН 70W	70	10	80	309	24 720
	Уличен осветител НЛВН 100W	100	14	114	744	84 816
	Тунелен осветител НЛВН 100W	100	14	114	18	2 052
	Уличен осветител НЛВН 150W	150	19	169	760	128 440
Немонтирани осветители	Липсващи осветители НЛВН 50W на съществуващи стълбове и рогатки	50	11	61	164	10 004
Нови осветители	Нови светодиодни осветители 27W на неосветени улици	27		27	93	2 511
	Нови светодиодни осветители 25W на неосветени улици	25		25	22	594
ОБЩО					6 976	532 926

„Нормализираното” потребление на електрическа енергия и разходите за нея са представени в Таблица 15.

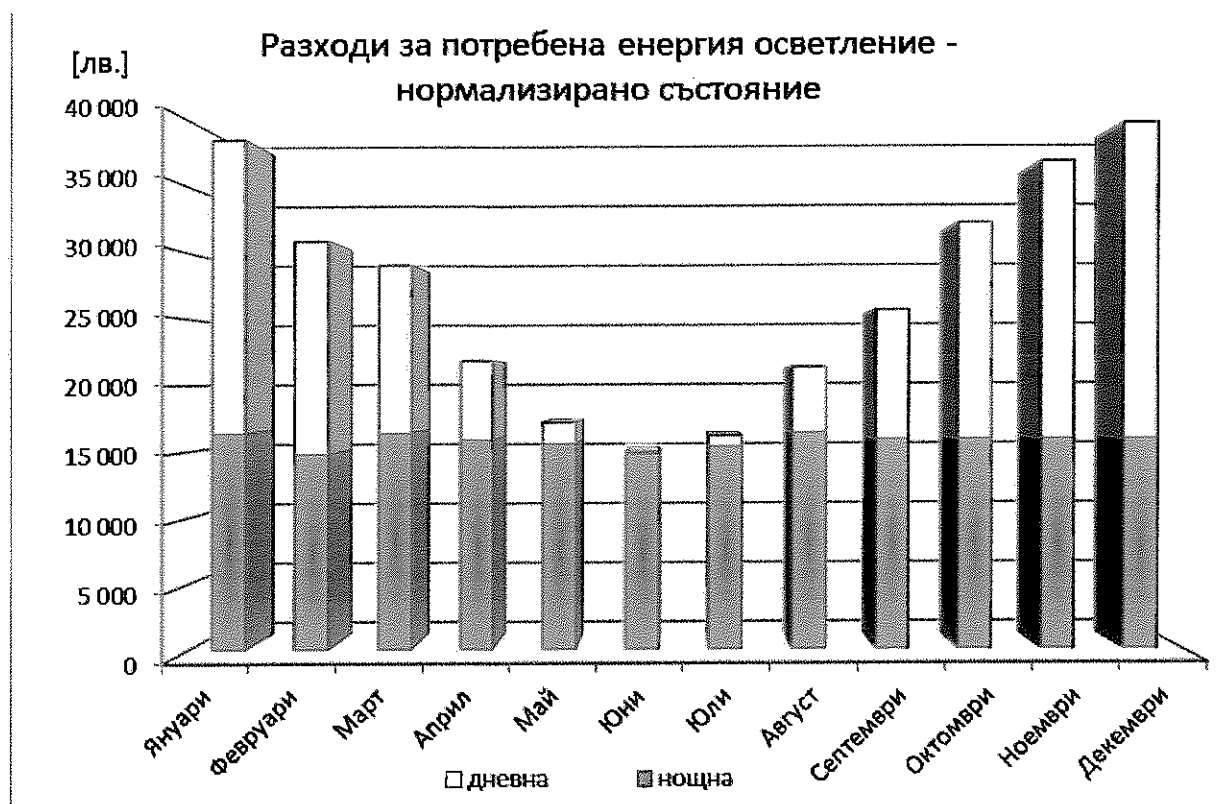
Таблица 15. Нормализирано" потребление на електрическа енергия и разходи

Месец от годината	Брой дни в месеца	Часове по които се отчита		Потребена енергия по			Разходи за потребена енергия		
		Дневна тарифа	Нощна тарифа	Дневна тарифа	Нощна тарифа	Общо	Дневна тарифа	Нощна тарифа	Общо
		h	h	kW/h	kW/h	kW/h	лв.	лв.	лв.
Януари	31	5,51	8	123 494	114 956	238 450	28 501	14 177	42 679
Февруари	28	4,43	8	89 680	103 831	193 511	20 697	12 805	33 503
Март	31	3,15	8	70 600	114 956	185 556	16 294	14 177	30 471
Април	30	1,54	8	33 402	111 248	144 650	7 709	13 720	21 429
Май	31	0,41	8	9 189	109 064	118 253	2 121	13 451	15 572
Юни	30	0,03	8	651	103 738	104 389	150	12 794	12 944
Юли	31	0,21	8	4 707	107 484	112 190	1 086	13 256	14 342
Август	31	1,23	8	27 568	114 956	142 523	6 362	14 177	20 540
Септември	30	2,51	8	54 441	111 248	165 689	12 564	13 720	26 285
Октомври	30	4,2	8	91 097	111 248	202 344	21 024	13 720	34 744
Ноември	30	5,39	8	116 907	111 248	228 155	26 981	13 720	40 701
Декември	30	6,13	8	132 958	111 248	244 205	30 685	13 720	44 405
Общо:				754 692	1 325 222	2 079 914	174 175	163 440	337 615

Разпределението на електропотреблението в нормализирано състояние по месеци е показано на **Фигура 23**, а разходите за енергия на **Фиг. 24**.

Фигура 23. „Нормализирано" потребление на електрическа енергия

Фигура 24. Разходи за електрическа енергия при „нормализираното“ състояние

6.5. Разходи за експлоатация и поддръжка – нормализирано състояние

Нормализираните разходи за поддръжка и експлоатация на уличното и парково осветление са представени в следващата таблица.

Таблица 16. „Нормализирани“ разходи за поддръжка и експлоатация

Структура на разходите за поддръжка/година	Годишни разходи
Електроматериали	29 947
Ремонтни дейности	17 968
Гориво	10 781
Заплати на персонал	21 562
Ремонт на автопарк	4 312
Изграждане на нова кабелна и стълбовна мрежа	28 750
ОБЩО разходи без ДДС:	113 320

Към разходите за експлоатация и поддръжка е добавен и разходът за изграждане на нови светлинни точки в нови квартали. Този разход е неразделна част от разхода за поддръжка на системата за осветление на гр. Габрово.

РАЗДЕЛ III – ЕНЕРГОСПЕСТЯВАЩИ МЕРКИ

В настоящия раздел е предложена мярка за енергоспестяване, която се състои от две неразделни части, а именно:

- Подмяна на съществуващите улични и паркови осветители с нови енергийно-ефективни;
- Нова интелигентна система за контрол, наблюдение и управление на уличното и парково осветление и прецизиране на времевия график за включване и изключване на осветлението.

Изпълнението на тази мярка, ще има положителен ефект и върху цялостния облик на града. Освен това ще се увеличи чувството на сигурност на пешеходците, ще се намалят криминалните прояви и пътнотранспортните произшествия.

7. ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ НА ЕНЕРГОСПЕСТЯВАЩАТА МЯРКА

7.1. Енергоспестяваща мярка

ПОДМЯНА НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ УЛИЧНИ И ПАРКОВИ ОСВЕТИТЕЛИ С НОВИ ЕНЕРГИЙНО-ЕФЕКТИВНИ

ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ:

Текущото състояние е описано подробно в т. 2.1.

В момента на извършване на обследването е установено, че общият брой на монтираните осветители е 6 697. Основната част от монтираните осветители са с натриеви лампи високо налягане с мощности от 50 W, 100 W и 150 W. Има монтирани и светодиодни осветители – 575 бр., осветители с МХЛ – 12 бр. и осветители с КЛЛ -108 бр.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ:

Предлага се подмяната на всички осветители с натриеви лампи с високо налягане със светодиодни осветители с по-ниски мощности, осигуряващи нормативните изисквания за съответния клас улици. На уличните осветители, на които са монтирани два осветителя има възможност да се монтира само един осветител с необходимата мощност, но това би следвало да е решение предложено на база технически проект.

Таблица 17. Инсталирани мощности за улично осветление след ЕСМ

	Осветители	Мощност на лампата	Загуби в ПРА	Мощност на осветителя	Брой	Обща инстал. мощност
		W	W	W	-	W
Неподменени осветители	Уличен осветител LED 140 W	-	-	140	7	980
	Уличен осветител LED 80 W	-	-	80	4	320
	Уличен осветител LED 70 W	-	-	70	55	3 850
	Уличен осветител LED 60 W	-	-	60	14	840
	Уличен осветител LED 50 W	-	-	50	63	3 150
	Уличен осветител LED 40 W	-	-	40	25	1 000
	Уличен осветител LED 35 W	-	-	35	32	1 120
	Парков осветител LED 70 W	-	-	70	14	980
	Парков осветител LED 35 W	-	-	35	48	1 680
	Парков осветител LED 26 W	-	-	26	121	3 146
	Парков осветител LED 14 W	-	-	14	160	2 240
	Парков осветител LED 4.5 W	-	-	4,5	32	144
	Парков осветител КЛЛ 20 W	20	12	32	108	3 456
	МХЛ 250W - пл. Възраждане	250	26	276	8	2 208
	Общо				691	25 114
Подменени осветители	Светодиоден уличен осветител LED 2x80W	160		160	178 ¹	28 480
	Светодиоден уличен осветител LED 104W	104		104	284	29 536
	Светодиоден уличен осветител LED 80W	80		80	123	9 840
	Светодиоден уличен осветител LED 87W	87		87	334	29 058
	Светодиоден уличен осветител LED 76W	76		76	431	32 756
	Светодиоден уличен осветител LED 54W	54		54	51	2 754
	Светодиоден уличен осветител LED 39W	39		39	110	4 290
	Светодиоден уличен осветител LED 68W	68		68	55	3 740
	Светодиоден уличен осветител LED 54W	54		54	37	1 998
	Светодиоден уличен осветител LED 27W	27		27	3 204	86 508
	Светодиоден парков осветител LED 25W	25		25	677	16 925
	Светодиодни лампи, монтирани в дек. фенери	25		25	352	8 800
	Общо				5 836	254 685
Немонтирани осветители	Нови светодиодни осветители 25W за съществуващи стълбове и конзоли	25		25	164	4 100
Нови осветители	Нови светодиодни осветители 27W на неосветени улици	27		27	93	2 511
	Нови светодиодни осветители 25W на неосветени улици	25		25	22	550
	Общо				279	7 161
	ОБЩО				6 806	286 960

¹ В случая 178 точки на които са монтирани два осветителя по 80 W. Въпрос на проектантско решение е дали да се монтира само един осветител с мощност 160 W.

Точните бройки и мощности на осветителите в Таблица 17 са на база на реални светлотехнически изчисления. Предвид голямото разнообразие на осветители предлагани от различните производители, това решение може да се счита само за примерно тъй като в процеса на изготвяне на енергийното обследване не е възможно да се направят такива изчисления с всички видове осветители на пазара. Всеки потенциален изпълнител би следвало да търси и съответно предложи индивидуално решение, което разбира се следва да постига минимум спестяванията изчислени в настоящия доклад и да отговаря на изискванията за осветеност съгласно БДС EN 13201 „Улично осветление“ – части 1 и 2. Това решение може да е базирано на различни по мощност осветители, както и на различен брой тела.

**НОВА ИНТЕЛИГЕНТНА СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛ, НАБЛЮДЕНИЕ И УПРАВЛЕНИЕ
НА УЛИЧНОТО И ПАРКОВО ОСВЕТЛЕНИЕ И ПРЕЦИЗИРАНЕ НА ВРЕМЕВИЯ
ГРАФИК ЗА ВКЛЮЧВАНЕ И ИЗКЛЮЧВАНЕ НА ОСВЕТЛЕНИЕТО И
ПРЕЦИЗИРАНЕ НА ВРЕМЕВИЯ ГРАФИК ЗА ВКЛЮЧВАНЕ И ИЗКЛЮЧВАНЕ
НА ОСВЕТЛЕНИЕТО**

ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ:

Преобладаващата част от ТП и КУО се управлява от централизирана система с УКВ приемници – 148 броя и два трафопоста с нови табла с централизирано GPRS управление по проект за селата в Община Габрово, изпълнен през 2014 г. Останалите ТП и КУО са с индивидуално управление с часовници с астрономически календар – 73 броя и фоторелета – 47 броя.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ:

Предвижда се демонтаж на старите и монтиране на нови касети за улично осветление (КУО) на ново подходящо място.

Системата за автоматизация се състои от GSM/GPRS модем за комуникация, електромер и централизиран пункт за наблюдение и управление с инсталирано приложно програмно осигуряване. Връзката между компонентите се осъществява през GPRS мрежа на мобилен оператор.

Така описаните устройства, контролер и вграден електромер се монтират в касетата за уличното осветление.

Новата система за управление трябва да има минимум следните функции:

- Включване и изключване на уличното осветление от „диспечерски център“;
- On-line информация за консумираната електрическа енергия и напрежение;
- Аварийна информация за нерегламентирано включване към уличното осветление и „нерегламентирано отваряне на табло улично осветление“;
- Информация за неработещи улични осветители, като се посочва на кой клон се намират тези осветители и техния брой;
- Акумулаторна батерия за аварийна автономна работа при продължително прекъсване на тока;
- Електромер за отчитане на потребената електрическа енергия;
- Архивирана информация за състоянието на уличното осветление.

Системата следва да позволява добавяне на нови функционални възможности, при възникване на необходимост от такива, чрез актуализиране на съществуващите или добавяне на нови програмни модули или чрез включване на нови технически средства към системата, което би позволило да се реализират енергиен мениджмънт на системата за улично

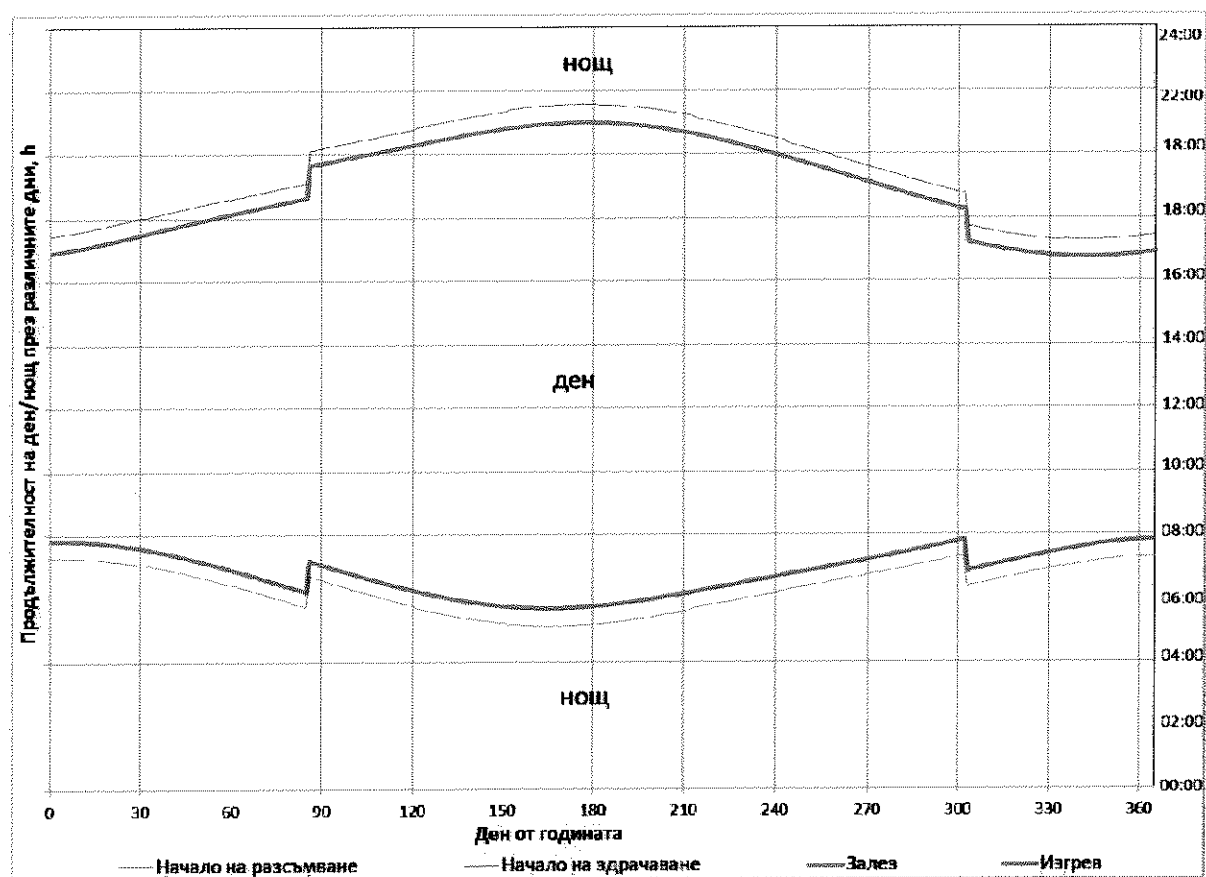
осветление, планиране и оптимизиране на работата по поддръжка на осветителните уредби и т.н.

ПРЕЦИЗИРАНЕ НА ВРЕМЕВИЯ ГРАФИК ЗА ВКЛЮЧВАНЕ И ИЗКЛЮЧВАНЕ НА ОСВЕТЛЕНИЕТО

Гр. Габрово се намира на 25,31 градуса източна дължина и 42,9 градуса северна ширина.

Продължителността на деня и нощта и на периодите на здрачаване и разсъмване са изчислени, като са взети данни от Астрономическия календар от 2016 г., който е официално издание на Българската Академия на Науките, Институт по астрономия с Национална Астрономическа Обсерватория.

На **Фигура 25** графично са изобразени продължителността на деня, нощта, здрачаването и разсъмването на територията на град Габрово по астрономическо време.

Фигура 25. Продължителност на деня и нощта през различните дни от годината

Периодът, през който е необходимо изкуствено осветление на обществените пространства, е определен въз основа на данните от Астрономическия календар за България.

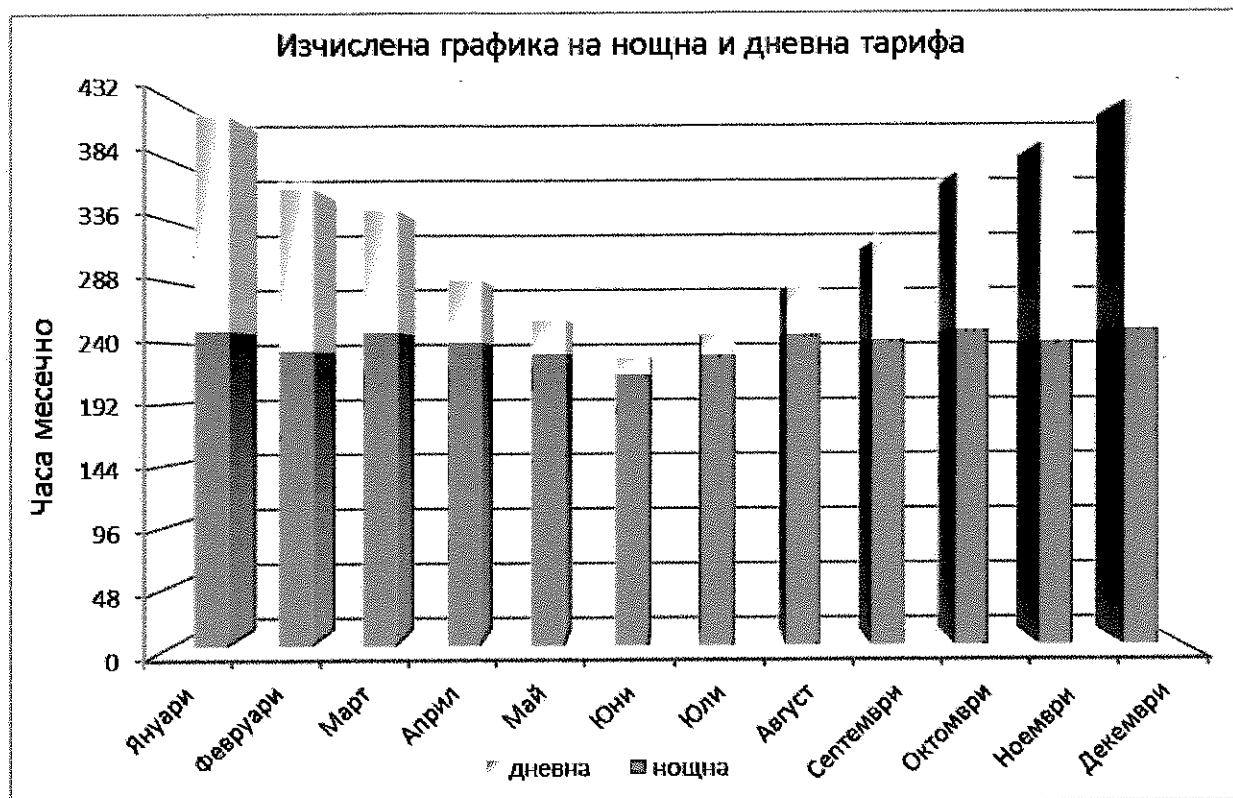
Външното изкуствено осветление се включва вечер след края на здрачаването и се изключва сутрин с настъпване на разсъмването. В Таблица 18 са показани продължителността на нощта и деня за различните месеци от годината, както и необходимата продължителност на светене на външното осветление. Изчислена и продължителността на светене, която следва да се отчита по дневна и нощна тарифа за измерване на електрическата енергия

Таблица 18. Изчислена продължителност на работа на уличното осветление от края на здрачаването до началото на разсъмването. Време за работа на осветлението на нощна и дневна тарифа, осреднено по месеци

Месец	Дни в месеца	Продължителност на деня	Продължителност на нощта	Продължителност на здрачаване /разсъмване	Необходима продължителност на светене на външното осветление	Продължителност на светене на ел.енергия на дневна тарифа	Продължителност на светене на ел.енергия на нощна тарифа
		hh:mm/d	hh:mm/d	hh:mm:ss	hh:mm/d	hh:mm/d	hh:mm/d
1	2	3	4	5	6	7	8
Януари	31	9:27	14:33	00:31:50	13:30	05:29	08:00
Февруари	28	10:33	13:27	00:29:50	12:27	04:26	08:00
Март	31	11:58	12:02	00:28:00	11:06	03:08	07:57
Април	30	13:25	10:35	00:28:50	09:37	01:40	07:57
Май	31	14:38	09:22	00:31:50	08:18	00:53	07:24
Юни	30	15:16	08:44	00:34:50	07:34	00:27	07:06
Юли	31	14:57	09:03	00:34:00	07:55	00:33	07:21
Август	31	13:51	10:09	00:31:00	09:07	01:13	07:53
Септември	30	12:28	11:32	00:28:50	10:35	02:34	08:00
Октомври	31	11:02	12:58	00:29:50	11:59	04:00	07:58
Ноември	30	9:46	14:14	00:30:00	13:11	05:14	07:56
Декември	31	9:06	14:54	00:31:50	13:50	05:50	08:00
Средно годишно:	365	12:12	11:48	00:30:53	10:44	3:24	7:19
Часа годишно:	8760	4454	4306	188	3928	1081	2847

Въз основа на изчисленията се получава, че необходимата продължителност на светене на външното осветление годишно е 3928 часа (от края на здрачаването до началото на разсъмването), като 1081 часа се отчитат по дневна тарифа, а 2847 часа по нощна тарифа. При определени метеорологични условия се налага пускането на осветлението по-рано и съответно спирането му по-късно. Това обаче не може да се изчисли с точност. При сключване на Договор с гарантиран резултат, следва тази поправка по работни часове и съответно допълнителен разход за електрическа енергия да бъде ясно регламентирана.

На Фиг. 26 е показана изчислената необходима продължителност на светете на външната осветителна уредба, разделена на нощно и дневно тарифно отчитане на потребената електрическа енергия.

Фигура 26. Оптимална продължителност на времето на светене на уличното осветление

През месеците март и октомври се наблюдава покачване на периода на отчитане на електрическата енергия по нощна тарифа, съответно има намаление на електроенергията, отчитана по дневна тарифа. Това се обяснява с факта, че в тези месеци е официалното изместване на часовото време с един час напред през месец март и един час назад през месец октомври.

7.2. Нормативни светлотехнически изисквания и изчисления

По отношение на светлотехническата класификация улиците и пешеходните пространства се разделят на няколко категории, чиито нормативни изисквания са показани в Таблица 19. Светлотехническа класификация е направена съгласно европейските норми за улично осветление – БДС EN 13201 „Улично осветление“ – части 1 и 2.

Таблица 19. Нормативни светлотехнически изисквания по категории улици

Светлотехнически клас	L_{cp} [cd/m^2]	Обща равномерност U_0	Надлъжна равномерност U_L	Смущаващо заслепяване T_1 , [%]	Светлост на обкръжението
M3	$\geq 1,0$	$\geq 0,4$	$\geq 0,60$	≤ 15	$\geq 0,30$
M4	$\geq 0,75$	$\geq 0,4$	$\geq 0,60$	≤ 15	$\geq 0,30$
M5	$\geq 0,5$	$\geq 0,35$	$\geq 0,40$	≤ 15	$\geq 0,30$
M6	$\geq 0,3$	$\geq 0,35$	$\geq 0,40$	≤ 20	$\geq 0,30$

Таблица 20. Нормативни светлотехнически изисквания за пешеходните пространства

Светлотехнически клас	Средна поддържана хоризонталнаосветеност E_{cp}	Минимална поддържана осветеност E_{min} [lx]
S2	≥ 10	≥ 3
S3	$\geq 7,5$	$\geq 1,5$
S4	≥ 5	≥ 1
* За обезпечаване на равномерност, действителната стойност на поддържаната средна осветеност не трябва да надвишава 1,5 пъти минималната стойност на E_{cp} , определена за класа		

Въз основа на многократни светлотехнически изчисления е определен необходимият светлинен поток на осветителите и съответните мощности за всеки конкретен светлинен профил, като са предложени два варианта. В приложение 1 и 2 в табличен вид е показана категоризацията на уличната мрежа и съответният брой осветители по светлинен поток и мощност.

Светлинният поток и мощностите на осветителите са ориентировъчни. При изготвяне на реален технически проект, мощностите може да варират в зависимост от избора на производител и тип осветително тяло.

7.3. ВАРИАНТИ

В тази точка са разгледани два варианта на режима на управление на уличното и парково осветление, а именно:

- **ВАРИАНТ 1 - целонощен режим на светене** – при този режим всички осветители светят целонощно със 100% от светлинния си поток;

- **ВАРИАНТ 2- целонощен-полунощен режим на светене** – при този режим всички подменени осветители с мощност под 80W светят със 100% от светлинния си поток без димиране, а подменените осветители с мощност по-голяма или равна на 80W се димират на 50% от светлинния си поток, в часовете от 23.00 до 5.00 часа.

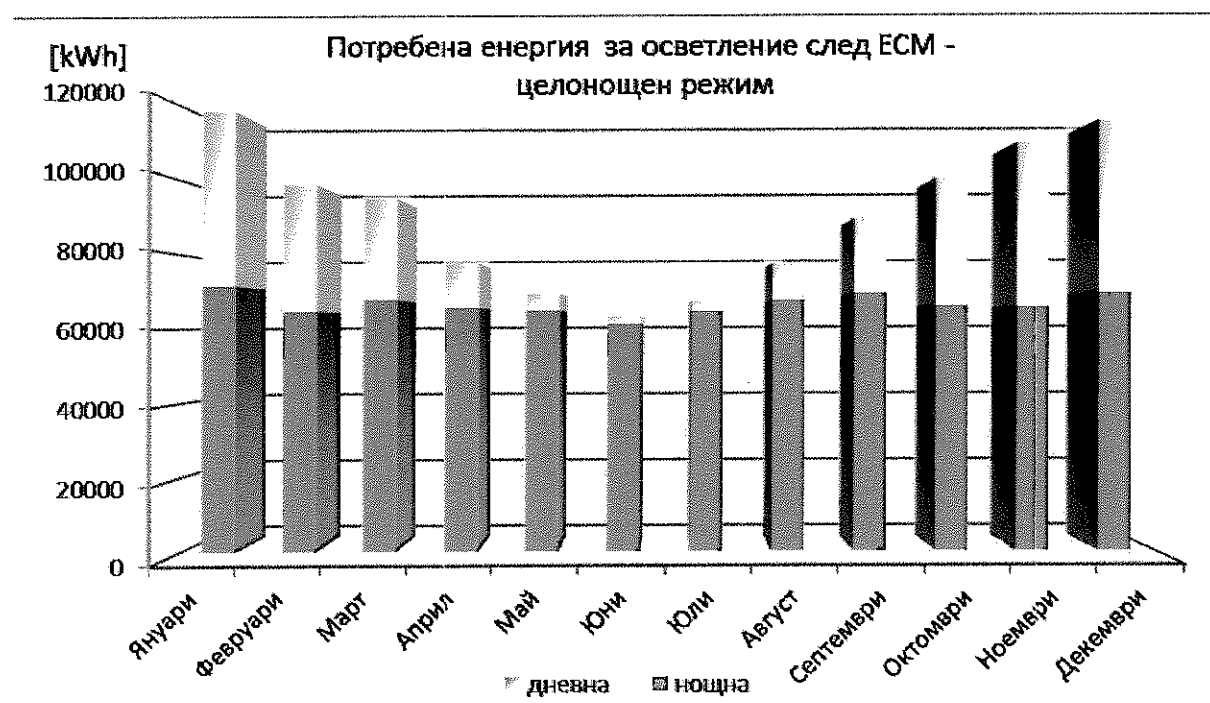
А) ВАРИАНТ 1 -ЦЕЛОНОЩНО ОСВЕТЛЕНИЕ

Потребление на електрическа енергия след ЕСМ

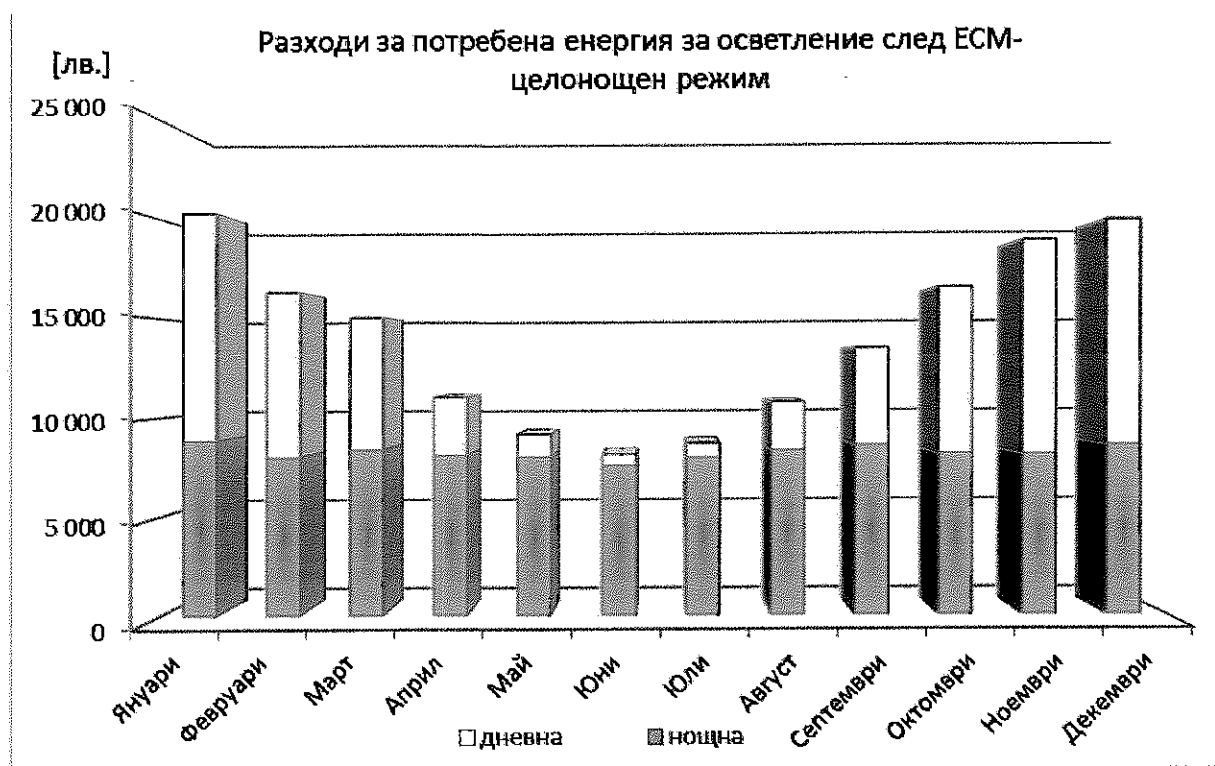
В Таблица 21 са представени резултатите в случай, че подменените и неподменените осветители работят само на целонощен режим.

Таблица 21. Потребление на електрическа енергия след ЕСМ при целонощен режим

Месец от годината	Брой дни в месеца	Часове по които се отчита		Потребена енергия			Разходи за потребена енергия		
		Дневна тарифа	Нощна тарифа	Дневна тарифа	Нощна тарифа	Общо	Дневна тарифа	Нощна тарифа	Общо
		h	h	kW/h	kW/h	kW/h	лв.	лв.	лв.
Януари	31	5,29	8	47 059	71 166	118 225	11 444	8 777	20 221
Февруари	28	4,26	8	34 229	64 279	98 508	8 324	7 928	16 251
Март	31	3,08	7,57	27 399	67 341	94 740	6 663	8 305	14 968
Април	30	1,4	7,57	12 052	65 169	77 221	2 931	8 037	10 968
Май	31	0,53	7,24	4 715	64 405	69 120	1 147	7 943	9 090
Юни	30	0,27	7,06	2 324	60 778	63 103	565	7 496	8 061
Юли	31	0,33	7,21	2 936	64 138	67 074	714	7 910	8 624
Август	31	1,13	7,53	10 052	66 985	77 037	2 444	8 261	10 706
Септември	30	2,34	8	20 145	68 870	89 015	4 899	8 494	13 393
Октомври	30	4	7,59	34 435	65 341	99 776	8 374	8 058	16 432
Ноември	30	5,14	7,56	44 249	65 083	109 332	10 761	8 027	18 787
Декември	30	5,4	8	46 488	68 870	115 358	11 305	8 494	19 799
Общо:				286 082	792 426	1 078 508	69 569	97 730	167 299

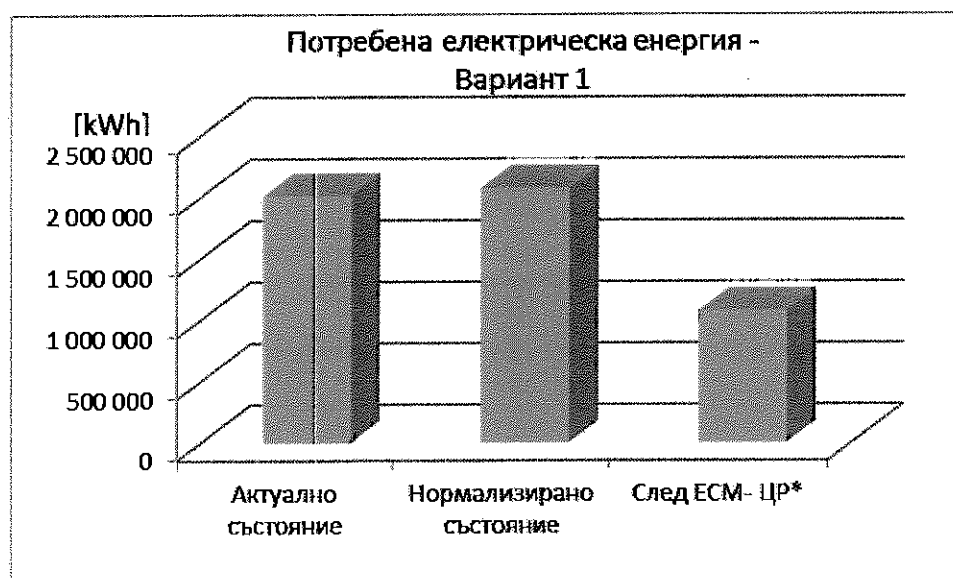
Фигура 27. ВАРИАНТ 1 - Потребена електрическа енергия след ЕСМ, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от годината.

Фигура 28. ВАРИАНТ 1 - Разходи за потребена електрическа енергия след ЕСМ, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от годината.

Очаквани резултати от изпълнението на ЕСМ

Изпълнението на мярката ще допринесе до намаляване на разходите за потребена електрическа енергия (Фиг. 29) и до намаляване на разходите за закупуване на консумативи, както и намаляване на разходите за поддръжка на системата (Таблица 22). Това се дължи на значително по-дългия живот на светодиодните осветители, както и по-дългите гаранционни срокове (минимум 5 години), които предлагат производителите на такъв тип осветление.

* - целнощен режим

Фигура 29. Ел. енергия преди и след реализация на проекта

Обследване за енергийна ефективност на улично осветление в град Габрово

При изпълнение на мярката се очаква да се реализира икономия на енергия от 1 024 396 kWh/год. или икономия на 174 174 лв./год. от закупуване на енергия. Освен намаляване на преките разходи за ел. енергия от изпълнението на мярката се очакват икономии от намаляване на годишните разходи за експлоатация и поддръжка с 26 920 лв./год.

Таблица 22. Намалени разходи за експлоатация и поддръжка

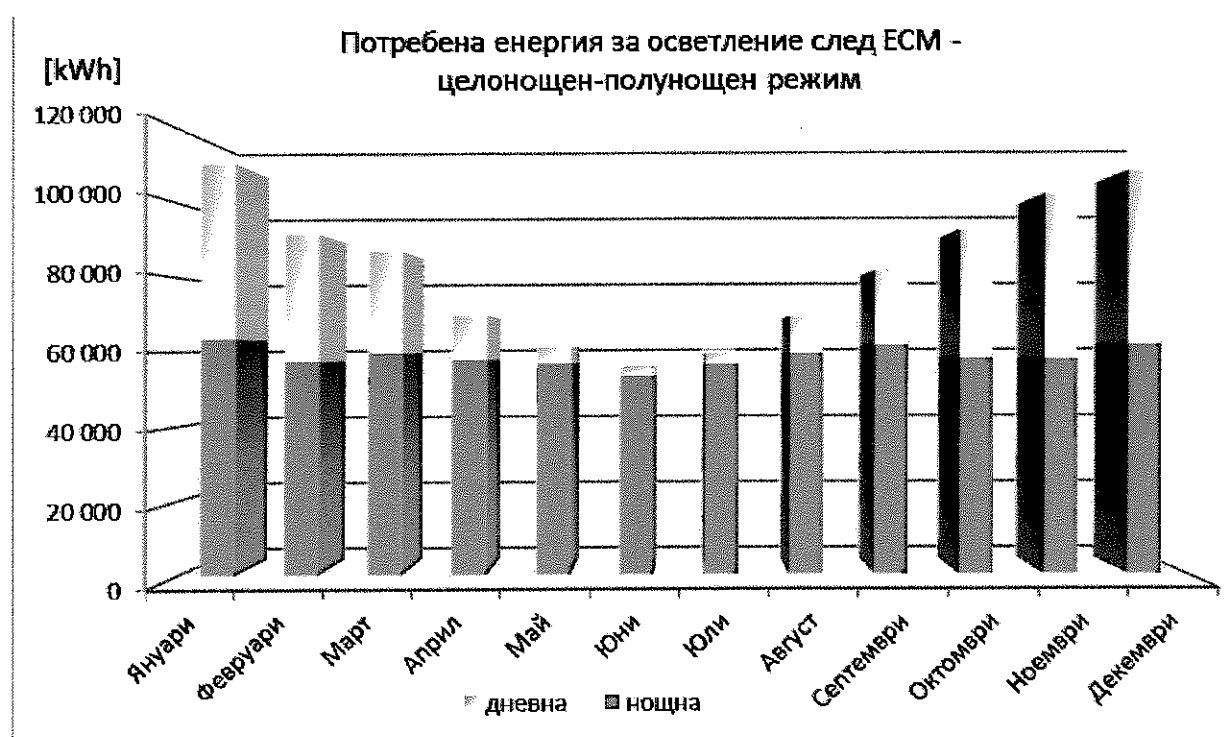
Наименование	Нормализирано	След ЕСМ	Единица
Потребление на енергия	2 079 914	1 078 508	kWh/год
Разход за енергия	337 615	167 299	лв/год
Разход за експлоатация и поддръжка	84 570	81 967	лв/год
<i>За подмяна на осветители (цени освет.)</i>	-	19 067	лв/год
<i>Заплата 3,5 души</i>	-	35 700	лв/год
<i>Консумативи и транспорт (вишка, обходи)</i>	-	8 000	лв/год
<i>Разходи за управление (такси)</i>	-	19 200	лв/год
Инвестиции (осветители)	-	1 430 000	лв
Оптимизация табла	-	40 000	лв
Инвестиции (табла)	-	240 000	лв
Инвестиции (общо)	-	1 710 000	лв
Спестявания на енергия	-	1 001 406	kWh/год
Спестявания от разходи за енергия	-	170 316	лв/год
Спестявание от ЕиП	-	2 603	лв/год
Общо спестявания	-	172 919	лв/год
Срок на откупуване	-	9,89	год.

Б) ВАРИАНТ 2 - ЦЕЛОНОЩНО-ПОЛУНОЩНО ОСВЕТЛЕНИЕ

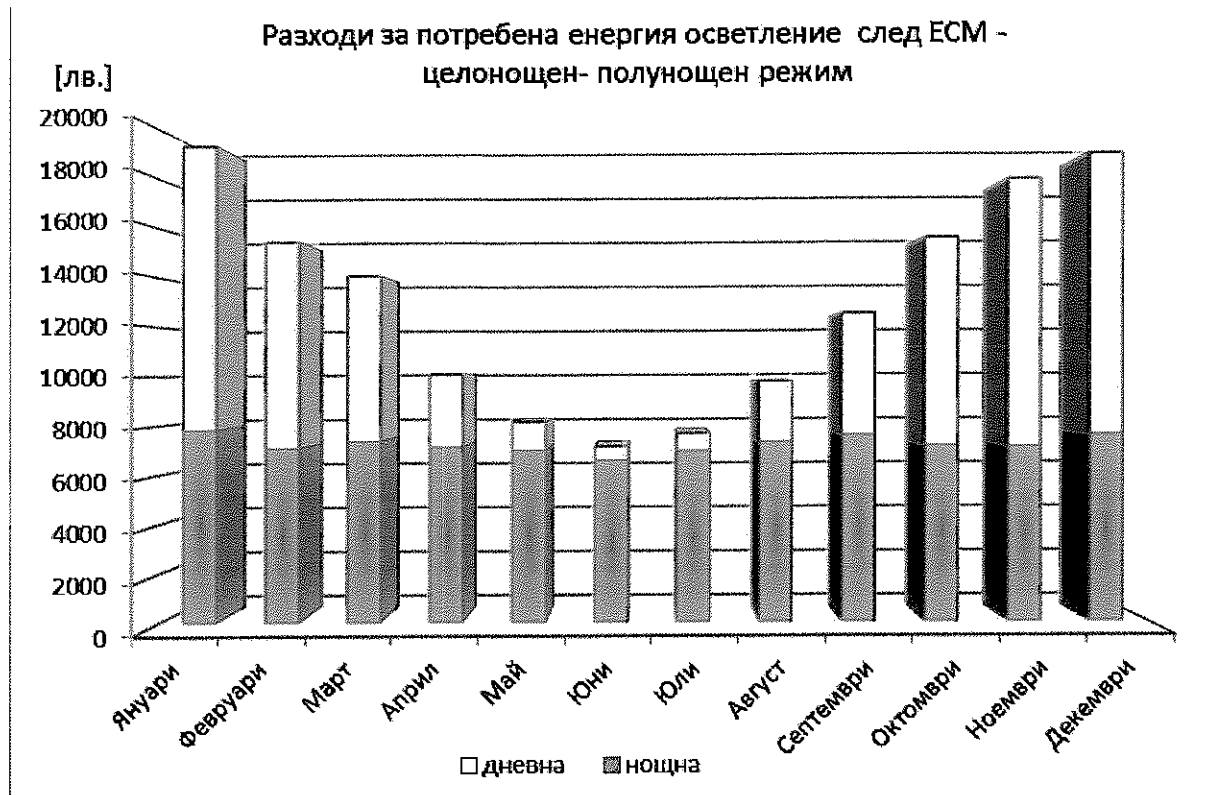
Потребление на електрическа енергия след ЕСМ – В Таблица 23 са представени резултатите в случай, че подменените осветители работят на целонощен-полунощен режим на светене, т.е. всички подменени осветители с мощност под 80W светят със 100% от светлинния си поток без димиране, а подменените осветители с мощност по-голяма или равна на 80W се димират на 50% от светлинния си поток в часовете от 23.00 до 5.00 часа. Неподменените осветители светят целонощно със 100% от светлинния си поток.

Таблица 23. Потребление на електрическа енергия след ЕСМ при целодневен-полунощен режим

Месец от годината	Брой дни в месеца	Часове по които се отчита		Потребена енергия			Разходи за потребена енергия		
		Дневна тарифа	Нощна тарифа	Дневна тарифа	Нощна тарифа	Общо	Дневна тарифа	Нощна тарифа	Общо
		h	h	kW/h	kW/h	kW/h	лв.	лв.	лв.
Януари	31	5,29	8	47 059	62 674	109 732	11 444	7 730	19 173
Февруари	28	4,26	8	34 229	56 609	90 837	8 324	6 982	15 305
Март	31	3,08	7,57	27 399	58 849	86 248	6 663	7 258	13 921
Април	30	1,4	7,57	12 052	56 950	69 003	2 931	7 024	9 955
Май	31	0,53	7,24	4 715	55 913	60 628	1 147	6 896	8 042
Юни	30	0,27	7,06	2 324	52 560	54 884	565	6 482	7 047
Юли	31	0,33	7,21	2 936	55 646	58 582	714	6 863	7 577
Август	31	1,13	7,53	10 052	58 493	68 545	2 444	7 214	9 658
Септември	30	2,34	8	20 145	60 652	80 797	4 899	7 480	12 379
Октомври	30	4	7,59	34 435	57 123	91 558	8 374	7 045	15 419
Ноември	30	5,14	7,56	44 249	56 864	101 114	10 761	7 013	17 774
Декември	30	5,4	8	46 488	60 652	107 140	11 305	7 480	18 785
Общо:				286 082	692 985	979 067	69 569	85 466	155 035

Фигура 30. ВАРИАНТ 2 -Потребена електрическа енергия след ЕСМ, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от годината.

Фигура 31. ВАРИАНТ 2 -Разходи за потребена електрическа енергия след ЕСМ, отчетена по дневна и нощна тарифа за различните месеци от годината.

Очаквани резултати от изпълнението на ЕСМ

Изпълнението на мярката ще допринесе до намаляване на разходите за електрическа енергия (Таблица. 24) и до намаляване на разходите за експлоатация и поддръжка на системата. Това се дължи на значително по-дългия живот на светодиодните осветители, по-дългите гаранционни срокове (минимум 5 години), които предлагат производителите на такъв тип осветление. Влияние върху разходите за потребена енергия оказва и прецизирането на режима на управление на уличното и парково осветление както и целонощно-полунощния режим на управление.

Фигура 32. Разходи за ел. енергия преди и след реализация на проекта

Обследване за енергийна ефективност на улично осветление в град Габрово

При изпълнение на мярката се очаква да се реализира икономия на енергия 1 179 344 kWh/год. или икономия на 193 284 лв./год. от закупуване на енергия. Освен намаляване на преките разходи за ел. енергия от изпълнението на мярката се очакват икономии от намаляване на годишните разходи за експлоатация и поддръжка с 42 560 лв./год.

Таблица 24. Намалени разходи за експлоатация и поддръжка – Вариант 2

Наименование	Нормализирано	След ЕСМ	След ЕСМа	
Потребление на енергия	2 079 914	979 067	819 969	kWh/год
Разход за енергия	337 615	155 035	129 842	лв/год
Разход за експлоатация и поддръжка	84570	75 860	75 860	лв/год
<i>За подмяна на осветители (цени освет.)</i>	-	12 960	12 960	лв/год
<i>Заплата 3 души</i>	-	35 700	35 700	лв/год
<i>Консумативи и транспорт (вишка, обходи)</i>	-	8 000	8 000	лв/год
<i>Разходи за управление (такси)</i>	-	19 200	19 200	лв/год
Инвестиции (осветители)	-	1 944 000	1 944 000	лв
Оптимизация табла	-	40 000	40 000	лв
Инвестиции (табла)	-	508 516	508 516	лв
Инвестиции (общо)	-	2 492 516	2 492 516	лв
Спестявания на енергия	-	1 100 847	1 259 945	kWh/год
Спестявания от разходи за енергия	-	182 580	207 773	лв/год
Спестявание от ЕиП	-	8 710	8 710	лв/год
Общо спестявания	-	191 290	216 483	лв/год
Срок на откупуване	-	13,03	11,51	год.

При изготвянето на вариант 2 е използван максимално песимистичен вариант, като е заложен експлоатационен фактор за осветителите 0,67. Практиката обаче показва, че при осветители, които имат стандартно заложен драйвер гарантиращ постоянен светлинен поток (CLO "Constant Lumen Output") и използват висококачествени материали, с минимално стареене на оптиката, този фактор може да бъде 0,8 или повече. За сравнение е показана опция (ЕСМа), където е намалена мощността на осветителите, съответно годишната консумация, съгласно фактор 0,8. Очевиден е ефекта от залагането на по-ниски мощности при проектирането, като спестяванията се повишават с около 25 193 лв./год., а срокът на откупуване пада с 1,5 год. Експлоатационният фактор може да бъде дори по-висок, ако се предвиди почистване на осветителите през определен период от време в зависимост от замърсяването, като това би довело до допълнителни спестявания. Предвид многото възможни варианти и големия диапазон на експлоатационния фактор (0,67 до 0,85), в обследването няма как да бъдат разгледани всички възможни опции. При изготвянето на тръжната процедура за договор с гарантиран резултат следва да се даде свобода на различните производители и доставчици на предложат най-икономическо изгодното решение.

8. ТЕХНИКО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ И СРАВНЕНИЕ НА ДВАТА ВАРИАНТА НА МЯРКАТА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

8.1. Инвестиции и експлоатационни разходи след ЕСМ

В Таблица 25 е направено сравнение на двата варианта **Вариант 1** и **Вариант 2**.

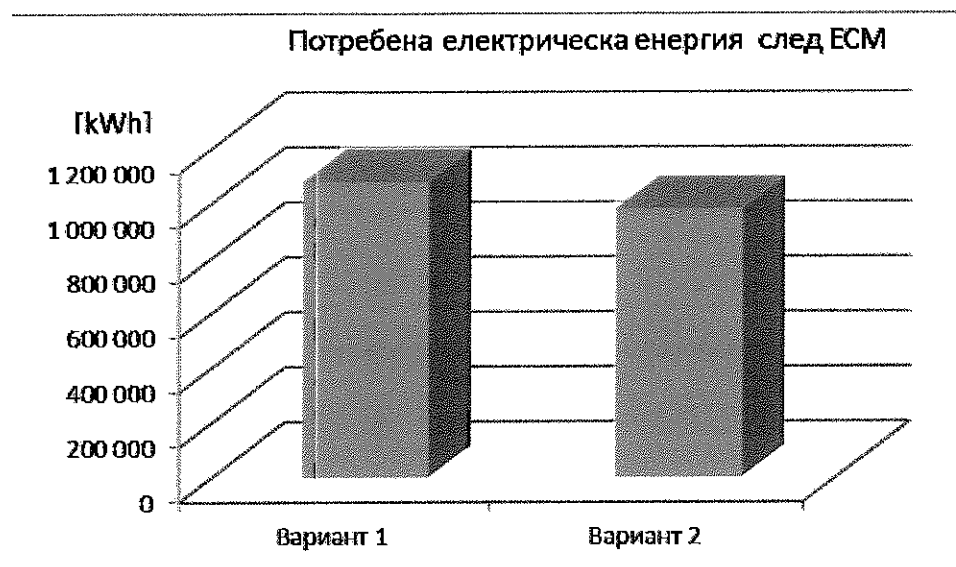
Таблица 25. Финансови показатели на проекта при сравнение на вариантите

Наименование	Нормализирано	След ЕСМ			Единица
		ВАРИАНТ 1	ВАРИАНТ 2	ВАРИАНТ 2а	
Потребление на енергия	2 079 914	1 078 508	979 067	819 969	kWh/год.
Разход за енергия	337 615	167 299	155 035	129 842	лв./год.
Разход за експлоатация и поддръжка	84 570	81 967	75 860	75 860	лв./год.
За подмяна на осветители (цени освет.)	-	19 067	12 960	12 960	лв./год.
Заплата 3 души	-	35 700	35 700	35 700	лв./год.
Консумативи и транспорт (вишка, обходи)	-	8 000	8 000	8 000	лв./год.
Разходи за управление (такси)	-	19 200	19 200	19 200	лв./год.
Инвестиции (осветители)	-	1 430 000	1 944 000	1 944 000	лв.
Оптимизация табла	-	40 000	40 000	40 000	лв.
Инвестиции (табла)	-	240 000	508 516	508 516	лв.
Инвестиции (общо)	-	1 710 000	2 492 516	2 492 516	лв.
Спестявания на енергия	-	1 001 406	1 100 847	1 259 945	kWh/год.
Спестявания от разходи за енергия	-	170 316	182 580	207 773	лв./год.
Спестяване от ЕиП	-	2 603	8 710	8 710	лв./год.
Общо спестявания	-	172 919	191 290	216 483	лв./год.
Срок на откупуване	-	9,89	13,03	11,51	год.

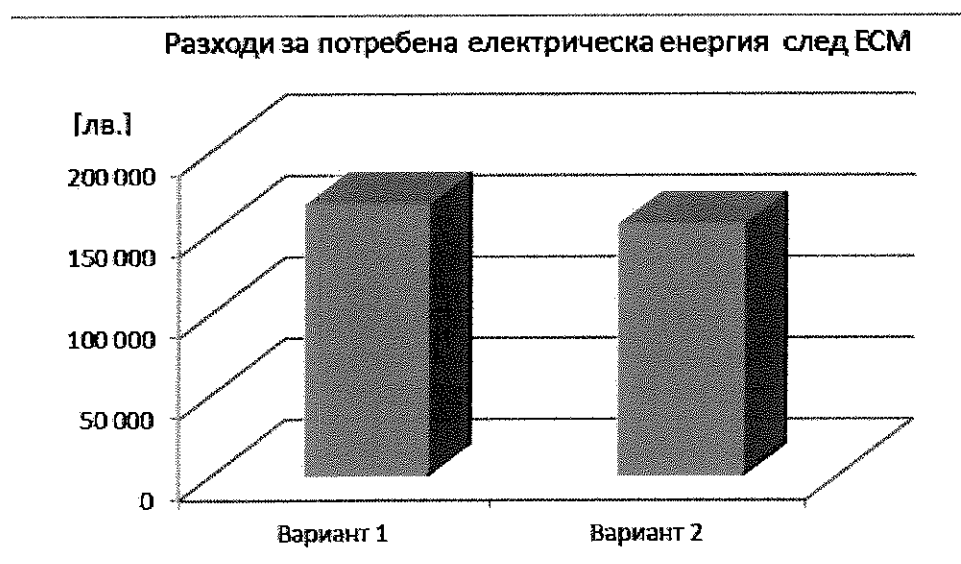
По желание на възложителя са разгледани два варианта за обновяване на уличното осветление в гр. Габрово. При вариант 1 са заложили по-евтини осветители и табла като единственото предимство е по-краткия срок на откупуване. Отчитайки обаче факта, че гаранционния срок не покрива срока на откупуване на проекта следва да се спомене, че използването на такъв тип осветители ще доведе до по-честата им подмяна през целия живот на проекта, което увеличава разходите за експлоатация и поддръжка. При вариант 1 е заложило да се използва софтуер за мониторинг и управление разработен и адаптиран според условията и изискванията на възложителя, като се очаква да има известен период на сработване със системата. Друг риск при вариант 1 е недостатъчната гама на осветители с различни оптики при по-малките производители. В обследването са изготвени примерни изчисления за типови светлинни точки, но при реално изготвяне на техническия проект недостатъчните опции за използване на различна оптика може да доведе до компромисни решения и монтирането на по-мощни осветители или недоосветеност.

Вариант 2 предвижда закупуването на висококачествени осветители с по-дълъг гаранционен срок (също по-кратък от срока на откупуване), който гарантира качеството на използваните продукти, както и вече разработен и внедрен в реални условия софтуер за управление и мониторинг. При този вариант са заложили значително по-високи изисквания

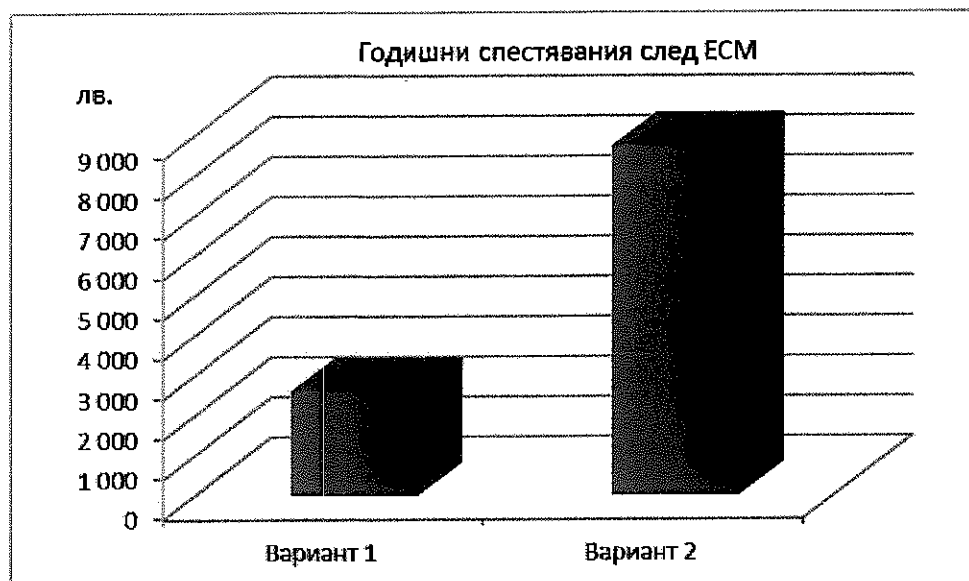
към функционалността на системата и възможностите на осветителите. При вариант 2 ще има възможност за димиране на осветителите през определени часове от денонощието (по-предварително зададен график), което осигурява по-ниска консумация на електроенергия, съответно по-ниски разходи през целия период на проекта. Както бе споменато по-горе при изготвянето на вариант 2 е използван максимално песимистичен вариант, като очакванията са предложените от кандидатите за изпълнение предложения да са водят до по-високи спестявания (за пример е представен вариант 2а). Отчитайки постоянния ръст на цените на електроенергията и предвид дългия експлоатационен срок на оборудването, това може да повлияе изключително благоприятно на финансовите параметри на проекта през годините.

Фигура 33. Графично сравнение на годишното потребление на енергия след ЕСМ за двата варианта

Фигура 34. Графично сравнение на разходите за ел. енергия след ЕСМ при двата варианта

Фигура 35. Графично сравнение на годишните спестявания от Е и П при двата варианта

8.2. Финансови показатели

В настоящия раздел са показани основните финансови показатели на предложените два варианта. При изчисляването на финансовите параметри е заложен лихвен процент 5,0 % и инфлация 2,0 %. Живот на системата за осветление -20 години.

На база получените резултати е оценена финансовата рентабилност и целесъобразност на мерките и пакетите от мерки. Резултатите са представени в Таблица 26.

Таблица 26. Сравнение на икономически показатели на двата варианта на мерките

ЕСМ Мерки	Инвестиция, [BGN]	Спестявания, [BGN]	Срок на откупуване [год.]	Срок на изплащане [год.]	Вътрешна норма на възвращаемост [год.]	Нетна сегашна стойност [BGN]	Коефициент на нетна сегашна стойност
Вар. 1	1 710 000	172 919	9,89	11,86	7,91%	876 645	0,51
Вар. 2	2 492 516	191 290	13,03	16,67	4,48%	368 936	0,15

По-високият коефициент на нетна сегашна стойност при Вариант 1 показва, че този вариант е по-добър по отношение на вложените инвестиции, т.е. на един инвестиран лев се генерира приход 0,51 лв. за целия период от 20 години. Трябва обаче да се отчетат рисковете при закупуване и съответно инсталиране на по-ниско качествени осветители, които може да не постигат заложените параметри на осветеност към края на жизнения си цикъл.

9. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ГОДИШНОТО КОЛИЧЕСТВО СПЕСТЕНИ ЕМИСИИ CO₂

Предвид приемането от Европейския съюз на пакета от документи „Енергия-климат“, от съществено значение в проектите за енергийна ефективност е намаляването на емисиите от парникови газове в околната среда, най-същественият дял от които се пада на въглеродния диоксид (CO₂).

Реализирането на проекта ще доведе до намаляване на количеството CO₂ отделяно в атмосферата, спрямо нормализираното състояние. При реализиране на Вариант 1 спестяването на въглероден диоксид е 820 тона/год., а при Вариант 2 - 902 тона/год. За изчисленията е използван емисионен фактор за спестена електрическа енергия 819 г./kWh съгласно Наредба 7 за енергийна ефективност в сгради.

Таблица 27. Оценка на емисиите от въглероден диоксид преди и след прилагане на пакета от мерки за двата варианта

Пакет от мерки	Актуално състояние	Нормализирано състояние	Вариант 1	Вариант 2
	[MWh]	[MWh]	[MWh]	[MWh]
Потребена електрическа енергия	2 028,752	2 079,914	1 078,508	979,067
Въглероден диоксид t_{CO_2} /год.	1662	1703	883	802
Спестявания			820	902

10. МЕРКИ ЗА РЕКОНСТРУКЦИЯ, КОИТО НЕ ВОДЯТ ПРЯКО ДО ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

М 1. Подмяна на стълбове и конзоли

Мярката се състои в подмяна на съществуващи стълбове за улично осветление, които са с разрушена цялост и опасност от падане, включително и подмяна на дървени стълбове. Предвижда се и подмяна на съществуващи 562 бр. конзоли с две или три рамена с нови с едно рамо. В Таблица 28 са показани необходимите инвестиции за изпълнение на тази мярка.

М 2. Реконструкция на съществуваща кабелна и въздушна мрежа

В тази мярка се предвижда подмяна на алуминиево-стоманен неизолиран проводник с нов проводник усукана двойка за въздушно окачване. За правилното функциониране на системата за улично осветление е необходима реконструкция на компрометираната кабелна мрежа. Инвестициите за прилагане на мярката са посочени в Таблица 28.

Таблица 28. Мерки за реконструкция

Мярка	Наименование	Мярка	Количество	Инвестиция, лв.
Мярка 1	Подмяна на компрометирани стълбове (5% от общата)	бр.	150	60 000
	Нови конзоли, заместващи съществуващи с две или три рамена	бр.	562	33 720
Общо за Мярка 1				93 720
Мярка 2	Подмяна с проводник усукана двойка за въздушно окачване	м	55 835	55 835
	Реконструиране на компрометирана подземна кабелна мрежа (30% от общата)	м	29 000	725 000
Общо за Мярка 2				780 835
Мярка 3	Инвестиции за нови точки (115 бр.)	лв.	115	143 750
Общо Мярка 1, Мярка 2 и Мярка 3		лв.	.	1 018 305

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Работите, извършени по задачите на детайлното енергийно обследване на системата за улично и парково осветление и получените резултати са извършени в съответствие с изискванията на Закона за енергийна ефективност и свързаните с него наредби. Докладът е предаден за одобрение на Община Габрово преди последните промени в наредбата третираща обследването на системи за улично осветление.

Уличните и паркови светодиодни осветители, които се предвижда да се използват в проекта на Община Габрово, са висока енергийна ефективност и намират все по-широко приложение в световен мащаб. Масовото им навлизане се възпрепятства най-вече от по-високата цена спрямо алтернативните улични осветители, но с развитието на технологиите цените им стават все по-конкурентни и предвид значително по-високата ефективност и технически живот на светодиодните осветителни тела в близко бъдеще те ще намират все по-широко приложение.

За препоръчаният за изпълнение вариант 2 е използван максимално песимистичен подход, тъй като намеренията на възложителя са за изпълнение на проекта чрез договор с гарантиран резултат. При такава процедура и правилно разработени критерии за оценка на проектните предложения се очаква финансовите показатели на проекта да се подобрят значително спрямо изчисленията към момента. За яснота е показан вариант 2а, при който се използва ефекта от опцията CLO (Constant Lumen Output) и се постигат значително по-добри резултати. В комбинация с изготвянето на програма за периодично почистване на осветителите, енергийните спестявания биха били дори по-високи от показаните във вариант 2а, но пък разходите за експлоатация ще се увеличат, предвид нуждата от допълнителна работна ръка за почистването.

Предимствата на предложения по-скъп вариант 2 са изложени по-долу:

- **Гаранционен срок на осветителите – минимум 5 години.** Такива срокове се предлагат от реномирани фирми сигурни в качеството на продуктите си.
- **Функция CLO (Constant Lumen Output).** Наличието на тази функция дава възможност за използване на по-висок експлоатационен фактор при оразмеряването на осветителите. Това ще доведе до допълнителни спестявания на електроенергия. (В настоящите изчисления е използван песимистичен подход, но евентуалните оференти ще могат да предложат осветители с по-ниска мощност на база на характеристиките на собствените им продукти).
- **Функция димиране.** В изчисленията е предвидено да се заложи предварителен график за димиране на осветителите с мощности над 80W с 50 % в часовете между 23:00 и 5:00 ч. В последствие при преговорите и установяване на точните параметри на проекта може да се заложи димиране и на други осветители (например 10% на всички паркови осветители), което ще доведе до допълнителни спестявания без да оскъпява проекта.
- **Разнообразие от оптики.** Предвид различните конфигурации на улиците, стълбовете и др. фактори, възможността да се използват различни оптики при осветителите ще даде възможност максимално гъвкаво да се избират осветители с минимална мощност осигуряващи нужната осветеност.

При вариант 1 има риск изложените по-горе предимства да не могат да бъдат постигнати предвид ограничения бюджет. Правилното разработване на методика за оценка на проектните предложения ще гарантира минимум икономическите показатели представени във вариант 2, а предвид бързите темпове на развитие на светодиодната техника, достигането на показателите на вариант 2а и дори надминаването им е реалистично. Тук трябва да се има предвид и динамичното развитие на светодиодната техника в момента, като само след 3-4 месеца например на пазара може да има осветители с ефективност 10% по-висока от тази на осветителите използвани за изчисленията в доклада.

Обследване за енергийна ефективност на улично осветление в град Габрово

Задължително е при изготвянето на тръжната документация да се предвиди не само мониторинг на енергопотреблението и функционалността на системата, но също така и следене на параметрите на осветеност в различни точки с цел гарантиране на нормативните изисквания. Това може да се прави на годишна база или дори през период от две години, но ще гарантира на община Габрово, че заложените при проектирането нива на осветеност ще се запазят през целия живот на проекта.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ПРЕДЛОЖЕНИ ОСВЕТИТЕЛИ ТИП „А” – КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА УЛИЧНАТА МРЕЖА, БРОЙ И МОЩНОСТИ НА ОСВЕТИТЕЛИТЕ

Светло-технически клас по EN 13201-1:2015	Съществуващо състояние			Предложение за модернизация на уличната осветителна уредба с LED			Улицы
	Улични НЛВН		Улични LED	Мощност	Светлинен поток Ф, lm	Брой	
	Мощност	брой	Мощност				
Градски артерии М3	150W	390	LED-70W	2 x 86W -	2 x 9 950	178	Хр. Смирненски, пл. Белорусия, Юрий Венелин, Брянска-след новото кръгово към центъра – посока юг, Орловска-посока В. Търново
	100W	37					
	50W	30					
	Общ брой съществуващи улични и паркови осветители (НЛВН + LED)			Общ брой на LED осветителите			
			487				Ст. Караджа, В. Априлов (стълбове срещуположно)

Светло-технически клас по EN 13201-1:2015	Съществуващо състояние				Предложение за модернизация на уличната осветителна уредба с LED			Улицы
	Улични НЛВН		Улични LED		Мощност	Светлинен поток Ф, lm	Брой	
	Мощност	брой	Мощност	Брой				
Районни апартаменти М4	150W	261	LED-70W	3	86W	9 950 lm	214	бул. Столетов, след Шенин-посока Севлиево – островните ОТ
	100W	169						
	70W	100	LED-50W	7	74W	8 250 lm	107	Орловска, Шипка, Николаевска, Райчо Каролев, част от Свищовска
	50W	7						
					59W	6 400 lm	231	Никола Василиади, Стефан Караджа посока Севлиево след Алфрида Пеев до Шенини, Ем. Манолов – едностранно, ул. Лазурна
				42W	4 600 lm	45	Емануил Манолов и др. с подобна конфигурация (шахматно)	
	Общ брой съществуващи улични и паркови осветители (НЛВН + КЛЛ +LED)			547	Общ брой на LED осветителите		607, от които 597 нови LED + 10 съществуващи LED	

Светло-технически клас по EN 13201-1:2015	Съществуващо състояние				Предложение за модернизация на уличната осветителна уредба с LED				Улицы
	Улични HJBN		Улични LED		Мощност	Светлинен поток Φ, lm	Брой		
	Мощност	брой	Мощност	Брой					
Събирателни улици M5	150	61		-	74W	8 250 lm	394	бул. Хемус, Трети Март, Никола Вапцаров, Никола Войновски, Алеко Константинов	
	100	411			59W	6 400 lm	137		Христо Ботев, Ал. Стамболийски, Ивайло, Хаджи Димитър, част от ул. Баждар, Найден Геров
	70	168			42W	4 600 lm	115		
	50	6							
		Общ брой съществуващи улични и паркови осветители (HJBN)				Общ брой на LED осветителите		646	

Светло-технически клас по EN 13201-1:2015	Съществуващо състояние Улични НЛВН, LED, паркови НЛВН-50W и КЛЛ-20W	Предложение за модернизация на уличната осветителна уредба с LED		
		Мощност	Светлинен поток Ф, lm	Брой
Обслужващи пешеходни зони и М6	Улични НЛВН, LED, паркови НЛВН-50W и КЛЛ-20W, от които:	5021	2 750 lm	3859-655(съществуващи LED, МХЛ и КЛЛ, които не се заменят – описани са подробно в Excel) = 3204 броя
	- брой съществуващи улични осветители НЛВН	3859		на мястото на всички улични осветители с НЛВН
	- паркови осветители с повече от един осветител на стълб	208	LED осветители с един осветител на стълб с височина ~4 m	75 (по един на стълб върху стълбове с повече от един съществуващ осветител)
	- паркови осветители с един осветител на стълб	954		954
	Общ брой паркови осветители	1162	Общ брой нови LED осветители на паркови стълбове	1029

Общият брой на съществуващите осветители в гр. Габрово, включително и съществуващите изградени LED и парковите осветители, както и LED осветителите в парк Маркотей и прожекторите с МХЛ на пл. Възраждане, е 6701.

Предложението за модернизация на уличната осветителна уредба се реализира с 4807 нови улични LED осветителя, 1029 нови LED осветителя за паркови стълбове, като се запазват съществуващите 695 осветителя с LED, МХЛ и КЛЛ, или общо 6531 осветителя.

Към горния брой трябва да се прибавят при нормализиране 164 броя осветители на стълбове със съществуващи рогазки без осветител и 115 броя стълбове с осветители по неосветени райони.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

ПРЕДЛОЖЕНИ ОСВЕТИТЕЛИ ТИП "Б" – КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА УЛИЧНАТА МРЕЖА, БРОЙ И МОЩНОСТИ НА ОСВЕТИТЕЛИТЕ

Светло-технически клас по EN 13201-1:2015	Съществуващо състояние				Предложение за модернизация на уличната осветителна уредба с LED			Улицы
	Улични НЛВН		Улични LED		Мощност	Светлинен поток Φ, lm	Брой	
	Мощност	брой	Мощност	Брой				
I градски апартаменти М3	150W	390			2x80W	16 250	178	Хр. Смирненски, пл. Белорусия, Юрий Венелин, Брянска-след новото кръгово към центъра – посока юг, Орловска-посока В. Търново Могилков, Скобелевска, Бранска-посока пл. Белорусия, В. Априлов- посока юг от разклона с Юрий Венелин Ст. Караджа, В. Априлов (стълбове срещуположно)
	100W	37	LED-70W 30		104W	11 800	284	
	50W	30			80W	8125	53	
	Общ брой съществуващи улични и паркови осветители (НЛВН + LED)				Общ брой на LED осветителите		545, от които 515 нови LED + 30 съществуващи LED	

Светло-технически клас по EN 13201-1:2015	Съществуващо състояние			Предложение за модернизация на уличната осветителна уредба с LED			Улици
	Улични НЛВН		Улични LED	Мошност	Светлинен поток Ф, lm	Брой	
	Мошност	брой	Мошност				
	150W	261					
Районни артерии М4	100W	169	LED-70W	3	87W	334	бул. Столетов, ул. Лазурна, след Шениин-посока Севлиево – островните ОТ
	70W	100			79.3W	70	Орловска, Шипка, Николаевска, Райчо Каролев
					76W	37	част от Свищовска
	50W	7	LED-50W	7	54W	51	Никола Василиади, Стефан Караджа посока Севлиево след Алфрида Пеев до Шенини,
					39W	45	Ем. Манолов - едностранно
							Емануил Манолов и др. с подобна конфигурация (шахматно)
	Общ брой съществуващи улични и паркови осветители (НЛВН + КЛЛ +LED)			547	Общ брой на LED осветителите		547, от които 537 нови LED + 10 съществуващи LED

Свето-технически клас по EN 13201-1:2015	Съществуващо състояние				Предложение за модернизация на уличната осветителна уредба с LED			Улици
	Улични НЛВН		Улични LED		Мощност	Светлинен поток Ф, lm	Брой	
	Мощност	брой	Мощност	Брой				
Събирателни улици M5	150	61			75.7W	8 497	394	бул. Хемус, Трети Март, Никола Вапцаров, Никола Войновски, Алеко Константинов част от ул. Баждар
	100	411	-	-	68W	7 545	55	
	70	168			54W	6 700	37	
	50	6			39W	4 400	65	Орловска, Зелена ливада
	Общ брой съществуващи улични и паркови осветители (НЛВН)			646	Общ брой на LED осветителите			551

Светло-технически клас по EN 13201-1:2015	Съществуващо състояние Улични НЛВН, LED, паркови НЛВН-50W и КЛЛ-20W		Предложение за модернизация на уличната осветителна уредба с LED		
	Улични НЛВН, LED, паркови НЛВН-50W и КЛЛ-20W, от които:	5021	Мощност	Светлинен поток Ф, lm	Брой
Обслужващи зони М6 и пешеходни зони	- брой съществуващи улични осветители НЛВН	3859	Улични LED 27W	3 200	3859-655(съществуващи LED, МХЛ и КЛЛ, които не се заменят – описани са подробно в Excel) = 3204 броя на мястото на всички улични осветители с НЛВН
	- паркови осветители с повече от един осветител на стълб	208			
	- паркови осветители с един осветител на стълб	954			
	Общ брой паркови осветители	1162	Паркови LED 25W осветител и с един осветител на стълб	3000	1029, 954+75 (върху стълбове с повече от един съществуващ парков осветител на стълб)

Общият брой на съществуващите осветители в гр. Габрово, включително и съществуващите изградени LED и парковите осветители, както и LED осветителите в парк Маркотей и прожекторите с МХЛ на пл. Възраждане, е 6701.

Предложението за модернизация на уличната осветителна уредба се реализира с 4807 нови улични LED осветителя, 1029 нови LED осветителя за паркови стълбове, като се занават съществуващите 695 осветителя с LED, МХЛ и КЛЛ, или общо 6531 осветителя.

Към горния брой трябва да се прибавят при нормализиране 164 броя осветители на стълбове със съществуващи рогадки без осветител и 115 броя стълбове с осветители по неосветени райони.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Предложение за ново осветление на участъци на територията на град Габрово без съществуващо улично и районно осветление

Участък / зона	Дължина на зоната, m	Необходим брой и мощност LED на осветителите	
		LED 27 W	LED 25 W
1. ул. "Мека ливада"	953	24	
2. Участък от LIDL на автогарата до търговска база.	471	12	
3. ул. "Зелена ливада" от №26 до №30 – междублоково пространство	143		4
4. ул. "Тота Венкова" от №24 до №26 и от №34 до №38 – междублоково пространство	300	5	
5. ул. "Кирил и Методий" №7-9 до бул. "Априлов" №24 – междублоково пространство	77		3
6. Парк срещу Млекокопа	176		10
7. ул. "Стефана Богдан Генева" от №62 на долу	275	6	
8. Към лимонадената фабрика – кв. Стефановци	882	22	
9. ул. "Любен Каравелов" от фирма Дино в посока към центъра	111	3	
10. ул. "Елин Пелин" от №9 до №18	144		3
11. Общински улици бивша територия СИМАТ	415	8	
12. ул. "Петър Михов" от №27 до №39	101		2
13. От Хаджи Цонев мост до бивше строителни войски в посока към кв. Недевци	149	4	
14. кв. Трендафил 1 – (предстои проектиране в близко бъдеще)	363	9	
ОБЩО	4560	93	22

Общо 93 улични стълба (7-9 m) с LED осветители с мощност 27W (светлинен поток 3200lm) и 22 броя ниски улични (4-5 m) с LED осветители с мощност 25W (светлинен поток 3000lm).

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

Конфигурация на светлинните ситуации и светлотехническа категоризация на улици по EN 13201:2015

Улица	Брой ленти за движение	Широчина на пътното платно	Тип на настилка	Междустъпие	Височина на окачване на осветителя	Надвес	Разположение на осветителите
1	2	3	4	5	6	7	8
M3 – Градски артерии							
бул. „Васил Априлов“ и др.	4	12	R3 (асфалт), Q ₀ = 0.07	26	8,2	1	двустранно шахматно
ул. „Скобелевска“ и др.	3	10		26	8,2	1.5	едностранно
ул. „Брянска“, бул. „Могильов“ и др.	4	14		32	12,9	0,8	двустранно срещуположно
ул. „Христо Смирненски“	3	10		32	12,2	0,8	едностранно
M4 – Районни артерии							
бул. „Столетов“ и др.	2	10,5	R3 (асфалт), Q ₀ = 0.07	26	11,4	0,5	едностранно
ул. „Лазурна“ и др.	4	12		28	12,2	0,8	едностранно
ул. „Свищовска“ – M4 и др.	4	14		32	12,0	0,6	двустранно срещуположно
ул. „Д-р Никола Василиади“ и др.	4	14		30	8,15	0,6	двустранно шахматно
ул. „Орловска“ и др.	2	6,5		33	8,5	1	едностранно
M5 – Събирателни улици							
ул. „Емануил Манолов“ и др.	2	7,5	R3 (асфалт), Q ₀ = 0.07	26	8	0,7	едностранно
бул. „Хемус“ и др.	2	10		36	8	0,6	едностранно
ул. „Найден Геров“ и др.	2	9		30	10	1	едностранно
	3	10		28	10	0,8	едностранно

1	2	3	4	5	6	7	8
М6 – Обслужващи улици							
Всички останали малки улици	2	4	R3 (асфалт), $Q_0 = 0.07$	25	8	0,4	едностранно
	2	5		27	8	0,5	едностранно
	2	6		30	8	0,5	едностранно
	2	5		27	9	0,5	едностранно
ул. „Ген. Никола Рязков“ и др. с паркови осветители	2	4		25	5	0,3	едностранно